

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav speciálněpedagogických studií

Bc. Klára-Klaudie Bezděková

II. ročník – prezenční studium

Obor: Speciální pedagogika-poradenství

DOMÁCÍ NÁSILÍ Z POHLEDU OBĚTI

Diplomová práce

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně pod odborným vedením Mgr. Miluše Hutyrové, Ph.D. a použila jen prameny uvedené v seznamu bibliografických citací.

V Olomouci dne 22. 3. 2020

.....
Klára-Klaudie Bezděková

Poděkování

Ráda bych poděkovala všem účastníkům rozhovoru, kteří byli velice vstřícní a ochotní spolupracovat. Dále bych ráda poděkovala své vedoucí diplomové práce Mgr. Miluši Hutyrové, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a připomínky a ochotu při realizaci této práce.

Děkuji.

Obsah

Úvod.....	5
TEORETICKÝ RÁMEC.....	6
1 Domácí násilí.....	6
1. 1 Mýty o domácím násilí.....	9
1. 2 Příčiny domácího násilí.....	10
1. 2. 1 Výzkum Institutu pro kriminologii a sociální prevenci z Městského soudu v Praze a Krajského soudu Ústí nad Labem	11
1. 2. 2 Výzkum Oddělení rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR	12
1. 2. 3 Výzkum STEM pro Bílý kruh bezpečí a Philip Morris ČR	12
1. 2. 4 Studie o domácím násilí proti dospělým a dospívajícím ženám na venkově v oblasti západního Bengálska.....	13
1. 2. 5 Výzkum Ministerstva vnitra ve Velké Británii	13
1. 2. 6 Výzkum zaměřený na problematiku domácího násilí podle registru Ministerstva práce a sociálních věcí.....	13
1. 3 Důsledky domácího násilí.....	14
1. 4 Prevence	15
1. 4. 1 Primární prevence	15
1. 4. 2 Sekundární prevence	16
1. 4. 3 Terciární prevence.....	17
2 Oběti domácího násilí.....	22
2. 1 Ženy jako oběti.....	22
2. 2 Muži jako oběti	23
2. 3 Děti jako svědci domácího násilí	24
2. 4 Senioři jako oběti	25
2. 5 Ex-partner stalking	25
3 Incidence domácího násilí.....	27
3. 1 Incidence v České republice.....	28
3. 2 Incidence v Olomouckém kraji	29
PRAKTICKÁ ČÁST.....	30
4 Oběti a svědci domácího násilí.....	30
4. 1 Cíle a výzkumné otázky výzkumného šetření.....	30
4. 2 Charakteristika vybraného vzorku výzkumného šetření	31
4. 3 Zpracování a interpretace výsledků výzkumného šetření	36
4. 3. 1 Příběh Kateřiny	38

4. 3. 2 Příběh Lindy	42
4. 3. 3 Příběh Magdalény	45
4. 3. 4 Příběh Natálie	48
4. 3. 5 Příběh Otýlie	51
4. 3. 6 Příběh Patricie	54
4. 3. 7 Porovnání všech případů	56
4. 3. 8 Incidence domácího násilí v Olomouckém kraji	60
4. 4 Shrnutí výsledků výzkumného šetření a jejich interpretace	64
4. 5 Závěr praktické části	66
Závěr.....	67
Seznam bibliografických citací	69
Seznam tabulek.....	74
Seznam grafů a sociogramů	75
Seznam použitých symbolů a zkratek	76
Seznam příloh	77

Úvod

Domácí násilí je v dnešní době poměrně častý sociálně patologický jev, který by neměl být brán na lehkou váhu. Společnost je dle našeho názoru o tomto tématu buď málo anebo nesprávně informovaná. Existuje mnoho předsudků a mýtů o domácím násilí, které by bylo potřeba objasnit. Někteří lidé se domnívají, že násilí probíhá pouze v rodině s nižším sociálně ekonomickým statusem, nebo že si za to oběť může sama a že příčinou je pouze alkoholismus či jiné užívání návykových látek. Jiní zase tvrdí, že je snadno rozpoznatelné a lehce řešitelné. Mnozí lidé se domnívají, že je domácí násilí pouze soukromou záležitostí. Jelikož se domácí násilí odehrává doma, za zavřenými dveřmi, mnoho nepřímých svědků se domnívá, že to není věc, která se jich týká, a tak by se do toho neměli nijak plést. V rámci osvěty se mnoho odborníků na domácí násilí snaží tyto předsudky vyvrátit a veřejnost tak správně informovat o tom, jak se mají v případě domácího násilí u sebe doma nebo u svých známých zachovat.

Cílem této diplomové práce je tyto předsudky vyvrátit, poukázat na fakt, že existuje celá řada příčin, která tento sociálně patologický jev způsobuje, a že není až tak lehké ho rozpoznat a snadno vyřešit. Mnoho obětí totiž ve vztahu s partnerem zůstává a dlouho se odhodlává, než se rozhodne doopravdy začít řešit tento problém.

V naší diplomové práci bychom chtěli potvrdit, že domácí násilí není lehká záležitost a že některé oběti toto trauma pronásleduje až do konce života. Domácí násilí se může týkat každého z nás. Mnozí z nás ani netuší, že se v jejich okolí vyskytuje. Může se týkat našich sousedů, rodinných příslušníků, známých či blízkých přátel.

Diplomová práce se nejen věnuje mýtům a předsudkům. Zmiňujeme i obecné informace o domácím násilí, jako jsou jeho znaky, druhy, příčiny a důsledky. Značnou část věnujeme také prevenci domácího násilí a zmiňujeme zde zařízení, na která se mohou oběti obrátit. V této práci také zdůrazňujeme jeho incidenci, která není malá a vyskytuje se napříč všemi státy světa. Jak v praktické části, tak i v části teoretické píšeme o samotných obětech domácího násilí. Odkazujeme zde i na mnoho článků a výzkumů na stejné téma.

Důvodem, proč jsme si vybrali toto téma, je snaha upozornit, co nejvíce obětí, aby nebraly domácí násilí na lehkou váhu a vyhledaly odbornou pomoc a osoby, které jsou přímými a nepřímými svědky, aby pomoc obětem nabídly a neignorovaly je. Důležité je, aby si oběti, co nejdříve uvědomily, že týrání je velmi závažné a jejich situace by se měla začít řešit co nejdříve, aby důsledky byly minimální.

TEORETICKÝ RÁMEC

1 Domácí násilí

Domácí násilí je jedním ze sociálně patologických jevů a spadá do kategorie násilí v rodině, kam mj. řadíme i syndrom CAN resp. syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte (Ševčík, Špaténková a kol., 2011, s. 53). V dnešní době se jedná o celosvětový problém. Domácí násilí tu vždy bylo a vždy bude. Je to věc skrytá, odehrává se doma, v soukromí. (Dubec, Andršová, Tomášek a Bubeník, 5. 11. 2019). Jedná se o způsob chování mezi dvěma blízkými osobami, které spolu žijí ve společné domácnosti a jeden z nich opakovaně využívá své moci nad tím druhým. Násilné chování pachatele vyvolává u oběti strach z partnera a pocit bezmoci. (Vítoušová, Vedra, 2018, s. 5). Jedná se o jeden z mála trestných činů, kdy pachatel místo činu neopouští. Pachatel má zde „dvoji tvář“. Násilně se většinou chová pouze doma, kdežto na veřejnosti se může jevit jako milý a klidný člověk (Dubec, Andršová, Tomášek a Bubeník, 5. 11. 2019). V kontextu domácího násilí je nutné vysvětlit pojmy domov a rodina. Na domov můžeme pohlížet z různých úhlů pohledu. Pro mnohé z nás domov znamená místo, které sdílí společně se svými příbuznými, mají ho rádi a přináší jim pocit bezpečí a jistoty, nicméně Giddens tvrdí, že domov je mnohokrát idealizovaný a v dnešní době se stává nejnebezpečnějším místem. Domov může být také zdrojem napětí, zoufalství a úzkosti (Giddens, 1999, s. 174). Rodinu můžeme definovat jako malou sociální skupinu, ve které příbuzní lidé uspokojují vzájemně své potřeby, získávají zde určité role a mají mezi sebou vzájemné vztahy (Matějček a Langmeier, 1981, s. 213). Mezi základní funkce rodiny podle Ševčíka a Špaténkové patří funkce: Reprodukční tj. plození potomků, emoční-citové zázemí, socializačně výchovná tzn. zařazení potomků do dané společnosti a ekonomická př. hmotné zajištění rodiny. Rodinný život a rodičovství v dnešní době ovlivňuje mnoho faktorů např. vysoké nároky v zaměstnání a následná nevyrovnanost mezi prací a rodinou, rodičovský vzor a dohled, vysoký věk rodičů nebo naopak nezralý věk rodičů, rozvodovost a mnoho dalších. Důležitá je kvalita rodinného života, kterou ovlivňuje soudržnost, míra adaptability a komunikace mezi jednotlivými členy (Ševčík, Špaténková a kol., 2011, s. 12).

Domácí násilí dělíme na partnerské, generační a transgenerační domácí násilí, kdy nejvíce rozšířené je násilí partnerské (Ševčík, Špaténková a kol., 2011, s. 25–26).

Čírtková (2008, s. 13) uvádí v rámci domácího násilí celkem tři kategorie:

- partnerský terorismus,
- intimní terorismus,
- situační obyčejné párové násilí.

Partnerský terorismus popisuje jako nejzávažnější formu domácího násilí, jelikož probíhá dlouhodobě a silně poškozuje nejen oběť, ale i děti, které v tom vyrůstají. Pachatelova osobnost je vážně narušena a většinou mu je diagnostikována některá z poruch osobnosti. Pachatelem je zejména muž a jednotlivé formy násilí se kombinují. Následující dvě kategorie, které ve své publikaci zmiňuje Čírtková, poprvé užily autorky Johnson a Leone a odlišují je od sebe tím, jakou roli hraje uplatňování moci při vzniku násilného chování. První z těchto vzorců, intimní terorismus, souvisí s výše popsáním partnerským terorismem. Násilí bývá pro pachatele často nástrojem pro udržování moci a kontroly nad obětí. Násilník v tomto případě nesouhlasí s odchodem partnerky či rozvodem, jelikož by nad ní ztratil kontrolu a moc, a tak se tomu snaží zamezit. Tato situace je pro oběť velmi nebezpečná. Druhým vzorcem je situační obyčejné párové násilí, kde uplatňování moci není pro pachatele tak důležité, nýbrž jsou to vnější okolnosti, které vyvolá určitá krize, která může právě přejít v násilné ataky (Čírtková, 2008, s. 13).

Existují dva pojmy: domácí násilí a sexuální násilí, a ty je potřeba od sebe rozlišit. Jedná se o odborné termíny označující částečně se překrývající problémy. Zdůrazňují mj. nejčastější typy viktimizace, jejichž oběťmi jsou převážně ženy. Sexuální násilí však spadá pod obecnou kriminalitu, kdežto domácí násilí řadíme spíše do oblasti partnerského zneužívání. Při zamyšlení se nad dalšími rozdíly mezi sexuálním a domácím násilím můžeme zde zařadit např. místo činu. Už od názvu můžeme odvodit, že se domácí násilí uskutečňuje doma, v přirozeném prostředí. Sexuální násilí se tím liší, může být totiž páchané i na veřejnosti. Mgr. Silvie Štěpánová na přednášce zvané Problematika sexuálního násilí uvedla, že k dalším rozdílům patří i vztah mezi pachatelem a obětí. V případě domácího násilí pachatelem bývá z pravidla osoba blízká, která s obětí žije v jedné domácnosti. U sexuálního násilí pachatelem může být i zcela cizí člověk. Tento fakt nás vede k dalšímu rozdílu a to, že sexuální násilí bývá často jednorázové a domácího násilí probíhá opakovaně (Štěpánová, 28. 3. 2017).

Domácí násilí je typické jeho opakováním a eskalací. Mluvíme o tzv. bludném kruhu. Nejdříve napětí postupně narůstá. V této první fázi dostává oběť z pachatele strach. Poté dojde k samotnému incidentu, tedy napadení ohrožené osoby. Napadení může být

bud' verbální, emocionální nebo fyzické stránky. Poté se pachatel začne oběti omlouvat, usmiřovat se s ní, kdy slibuje, že se změní, a že už to v životě neudělá, celou situaci popírá nebo zlehčuje a celý cyklus tak postupně přejde do čtvrté, poslední fáze nazvané fází klidu. Všechny fáze se neustále opakují a nabírají čím dál větší intenzity, a proto mluvíme o bludném kruhu. Pro oběti je velice obtížné se z něj dostat ven a požádat o pomoc. Jako první ho popsala v roce 1979 Lenore Walkerová (Ševčík, Špaténková a kol., 2011, s. 53).

Jednotlivé ataky probíhají doma, v soukromí, proto bývá tak těžce odhalitelné a dokazatelné. Kvůli tomu, že probíhá za zavřenými dveřmi, nemá tolik svědků anebo se svědci do toho nechtějí míchat a odmítají vypovídat či oběti pomoci (Cimrmannová a kol., 2013, s. 86).

Jedná se o sociálně patologický jev, který může mít nejrůznější podoby. Mezi základní formy domácího násilí řadíme:

- fyzické – viditelné stopy na těle, snadno rozpoznatelné a dokazatelné, facky, pohlavky, kopání, tahání za vlasy, omezování pohybu, bytí pomocí jiných věcí;
- psychické – výhrůžky, ponižování, slovní napadání, kritizování, křik, urážky, kontrola telefonu, emailu, je nejhůře rozpoznatelné;
- sexuální – od omezování osobní svobody až po znásilňování, nucení k sexuálním aktivitám, sexuální výhrůžky;
- sociální – omezování v oblasti sociální, kontrola a omezování sociálních kontaktů, zákaz telefonátů a styku s přáteli, rodinou;
- ekonomické – kontrola finančních prostředků, zamezování přístupu k penězům, zákaz chození do práce (Čírtková, 2008, s. 10).

Ševčík, Špaténková a kol. (2011, s. 49) rozděluje psychické násilí dále na:

- verbální – např. slovní napadání, ponižování, urážení;
- neverbální – př. záměrné ničení oblíbených věcí.

Nejčastější formou domácího násilí je kombinace fyzické a psychické formy, následně se poté vyskytuje násilí psychické a nejméně často se objevuje sexuální násilí, neboť většinou bývá přidruženo k jiné formě (Bajer, 2006, s. 5). Všechny formy mají stejný cíl, a to získat moc a mít nad partnerem kontrolu. U každé formy pachatelé tohoto cíle však dosahují jiným způsobem (Ševčík, Špaténková a kol., 2011, s. 47).

1. 1 Mýty o domácím násilí

Existuje několik mýtů o partnerském násilí. Prvním z mýtů je, že je domácí násilí pouze soukromá záležitost, do které by se okolí nemělo plést. Nicméně vyřešení této situace si vyžaduje pomoc okolí, resp. zásah zvenčí a spolupráci nejrůznějších institucí. Mezi další časté mýty patří:

- partnerské násilí se týká málo lidí;
- dochází k němu pouze v rodinách s nízkým socioekonomickým statusem;
- jsou to pouze drobné neshody a hádky;
- partnerky pachatele vyprovokovaly a příčinou je alkoholismus (Marvánová-Vargová, Pokorná, Toufarová, 2008, s. 18–19).

Podle přílohy č. 1 pouze za poslední rok bylo v České republice vykázáno celkem 1283 osob. Od roku 2007 do roku 2018 nám tabulka ve stejné příloze ukazuje celkem 14 208 vykázaných osob. Můžeme tedy říci, že se domácí násilí opravdu nevyskytuje pouze v pár případech. Tato čísla ukazují pouze počet nahlášených případů, nicméně ve skutečnosti je jich mnohem více (Dubec, Andršová, Tomášek a Bubeník, 5. 11. 2019).

Pro vysvětlení zbylých výše uvedených mýtů je nutné poukázat na základní znaky domácího násilí. Partnerské násilí probíhá dlouhodobě, v určitém cyklu, kdy se jednotlivé ataky opakují a zhoršují, nejedná se tedy pouze o drobné neshody či hádku. Mezi příčiny opravdu může patřit alkoholismus, nicméně to není pravidlo. Ve většině případů je pouze spouštěč domácího násilí či jednotlivých ataků, nikoli jeho hlavní příčina nebo omluva. To stejné platí i u mýtu, že násilí mezi partnery probíhá pouze v nižších společenských vrstvách. Podle mnoha studií dochází k domácímu násilí ve všech společenských vrstvách bez ohledu na vzdělání, zaměstnání, ekonomický status, náboženské vyznání, věk či rasu (Marvánová-Vargová, Pokorná, Toufarová, 2008, s. 18–19).

Další mýty, které by bylo potřeba objasnit, jsou:

- nemůže to být tak vážné, když s ním partnerka stále žije;
- domácí násilí je nejen chyba viníka, ale i oběti;
- rodinná terapie tento problém vyřeší;
- týranou ženu a násilníka na první pohled lehce poznáme (Persefona, 2015).

Výhrůžky pachatele obětím nahání strach, oběti se obávají, že tyto výhrůžky po jejich odchodu splní. Nikdy však nezůstávají s partnerem proto, že by s násilím souhlasily a akceptovaly ho! Oběti často svalují vinu na sebe. Myslí si, že zavinily partnerovo násilné

chování. Pachatelé tohle obětem často také tvrdí, nicméně za domácí násilí může vždy a pouze pachatel. Násilník se většinou na veřejnosti jeví jako milá, sympatická osoba, ale doma za zavřenými dveřmi, kde je nikdo nevidí, se chová jinak. Rodinná terapie pomáhá manželům v mnoha životních situacích, ale tato mezi ně nepatří. Problém totiž není v manželství, ale na straně pachatele. Pachatel se může změnit pouze tehdy, když za své jednání převezme veškerou odpovědnost. Pomoci mu mohou nejrůznější terapeutické programy pro pachatele (Persefona, 2015).

Dalšími zajímavými mýty, které bychom chtěli zmínit, jsou:

- ženy si to vymýšlí, aby získaly výhody u rozvodu;
- ženy si samy vybírají násilné partnery;
- muži ženy týrají, jelikož neumí jiným způsobem vyjádřit své pocity (Avon proti domácímu násilí, 2000).

Domácí násilí je ve většině případů věc skrytá. Oběti se spíše za domácí násilí stydí a nejsou tak odvážené, aby toto uváděly při rozvodovém řízení, aniž by se prvně obrátily na Policii ČR. Stejně jako u každého jiného vztahu, na jeho samotném začátku nevíme o partnerovi vše a projevy násilí začínají až po určitém čase společnéhožití. Žádná žena netouží po tom, aby jí partner bil, ubližoval či zneužíval. Může se stát, že manžel v afektu uhodí ženu, nicméně stále je to jeho vlastní rozhodnutí. Názorným příkladem je, že i při silném afektu by muž v životě neuhodil například svého šéfa, jak je tedy možné že ženu při návalu emocí a jejich následném výbuchu uhodí a šéfa nikoliv? (Avon proti domácímu násilí, 2000).

1. 2 Příčiny domácího násilí

Násilí může spustit náročná životní situace jako je např. ztráta zaměstnání či finanční problémy nebo zadlužení (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 22). Osobnostní předpoklady, jako jsou sklony k výbušnosti, neschopnost sebekontroly a empatie, zvyšují šanci, že se člověk stane pachatelem domácího násilí. U obětí zvyšuje šanci narušené sebevědomí a přizpůsobivé chování (Vitoušová, Vedra, 2018, s. 6).

Příčiny domácího násilí úzce vysvětluje i teorie sociálního učení. Situace, ve které je syn svědkem domácího násilí, a kdy jeho otec týrá matku, může zvýšit pravděpodobnost, že se v budoucnosti stane také pachatelem domácího násilí (Johnson, Ollus, Nevala, 2008). Obecně se teorie sociálního učení snaží zjistit, jak se děti učí násilným projevům. Podle Alberta Bandury se děti naučí násilnému chování na základě pozorování

násilného chování u jiných lidí, viz Bandurův experiment s panenkou Bobo. Jeho experiment spočíval v natočení videa, kde se žena chovala agresivně a fyzicky napadala panenku. Experiment zkoumal na dětech v předškolním věku. Děti rozdělil do dvou skupin. Jedné pustil toto video s agresivní ženou a druhé půlce ne. Poté je zavedl do místnosti plné hraček, kde mj. byla i panenka z videa. Zjistilo se, že děti, které video viděly, se začaly chovat agresivně, stejně jako paní na videu (Pikálková, Podaná a Buriánek, 2014, s. 15).

Teorie sociálního učení není jedinou teorií, která vysvětluje násilí v rodině. Mezi další teorie patří například situační teorie. Ta se snaží vysvětlit, proč se v některých situacích násilí vyskytuje a v jiných ne, přičemž agresivitu a násilí ovlivňují dva základní faktory, a to strukturální stres s nedostatkem vyrovnávacích mechanismů v rodině a kulturní normy v dané společnosti zaměřené na užívání síly a násilí (Pikálková, Podaná a Buriánek, 2014, s. 16).

Existuje celá řada příčin domácího násilí. Pro popis nejčastějších příčin jsme si vybrali několik výzkumů na dané téma, které jsou popsány v následujících kapitolách.

1. 2. 1 Výzkum Institutu pro kriminologii a sociální prevenci z Městského soudu v Praze a Krajského soudu Ústí nad Labem

Tento výzkum byl uskutečněn v roce 2011 celkem ze 43 trestních spisů o domácím násilí z Městského soudu v Praze a Krajského soudu Ústí nad Labem (Martinková, Slavětínský a Vlach, 2014, s. 54).

Podle výzkumu Institutu pro kriminologii a sociální prevenci trval vztah, ve kterém se objevovalo domácí násilí nejčastěji, 1–5 let (25,6 %) a nejméně ve vztahu, který trval kratší dobu než jeden rok (7 %). Zajímavý je fakt, že ve vztahu, který trvá déle než 21 let, se vyskytuje domácí násilí z 18,6 %, což je třetí nejčastější skupina, u které se domácí násilí vyskytlo. Druhou nejpočetnější skupinou byl vztah trvající 11–20 let (Martinková, Slavětínský a Vlach, 2014, s. 59). Dalším zajímavou informací z výzkumu bylo, že pachatelé měli nejčastěji 31–40 let (39 %). Existuje také 7 % pachatelů starších 61 let, z toho 2 % jsou starší 71 let (Martinková, Slavětínský a Vlach, 2014, s. 59).

Téměř 40 % pachatelů nebylo zaměstnáno na žádný pracovní úvazek. Celkem 16,3 % pachatelů pracovalo jako dělníci. Zaměstnaných v nedělnické profesi bylo 6,9 %. Podnikatelů a osob samostatně výdělečně činných (dále jen "OSVČ"), kteří páchají domácí násilí, je 16,3 % (Martinková, Slavětínský a Vlach, 2014, s. 60).

Co se týče profesního statusu obětí, 40 % obětí pracovalo v nedělnických profesích,

zejména prodavačky, kuchařky či administrativní pracovnice. Druhou nejpočetnější skupinou byly ženy na mateřské a rodičovské dovolené (16,2 %). Nejméně početnou skupinou byly studentky, kdy byl v daném roce a kraji zaznamenán pouze jediný případ (Martinková, Slavětínský a Vlach, 2014, s. 62).

1. 2. 2 Výzkum Oddělení rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR

Oddělení rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR uskutečnilo výzkum o 11 rozhovorech s pachateli domácího násilí ve městě Praha a Brno ve věku 27–50 let, z toho 9 z nich mělo vyšší odborné či vysokoškolské vzdělání. Všichni páchali buď fyzické či verbální násilí. Výzkumníci se zajímali, co spustilo násilnou reakci. Ve většině případů se jednalo o stres, situaci v práci, zodpovědnost za neuspokojivou finanční situaci, hádka s partnerkou, abúzus alkoholu a výčitky partnerky (Herdová, Jarkovská, Pešáková a Trávníček, 2016, s. 13).

1. 2. 3 Výzkum STEM pro Bílý kruh bezpečí a Philip Morris ČR

Celkem 84 % občanů ČR starších patnácti let se domnívá, že domácí násilí je naléhavý problém, který je nutné řešit. Na rozdíl od roku 2001 je o 9 % respondentů (80 %) více přesvědčeno o tom, že na řešení problému rodina sama nestačí, a proto nemůže být tolerováno. Celkem 86 % respondentů se domnívá, že domácí násilí vyžaduje zásah okolí ať už od lékaře, příbuzných či nějaké instituce a naprostá většina probandů tvrdí, že již první vážnější napadení nemůže oběť jen tak ignorovat a neřešit ho. Respondenti se domnívají, že s řešením nejvíce pomůže Bílý kruh bezpečí (dále jen "BKB") a Policie České republiky (dále jen "Policie ČR") (STEM pro Bílý kruh bezpečí a Philip Morris ČR, 2006).

Co se týče materiálního zajištění a domácího násilí tak z 54 % byly rodiny dobře a velmi dobře zajištěné, ze 4 % se jednalo o velmi chudé rodiny, 23 % bylo špatně zajištěno a 17 % solidně zajištěné rodiny. Násilná osoba měla v nejvíce případech vyučení bez maturity, 10 % základní vzdělání, 9 % vysokoškolské (STEM pro Bílý kruh bezpečí a Philip Morris ČR, 2006).

1. 2. 4 Studie o domácím násilí proti dospělým a dospívajícím ženám na venkově v oblasti západního Bengálska

Jednalo se o devět obětí domácího násilí ve věku 10–19 let, šest obětí od 20–29 let, patnáct obětí v rozmezí 30–49 let a tři oběti starší 50 let, z toho patnáct žen bylo muslimského vyznání a osmnáct participantek hlásících se k hinduistické víře. Celkem dvacetčtyři žen z nich bylo vdáných. U 24 případů se jednalo o násilí mezi partnery a devět bylo týráno otcem. V šesti případech byl pachatel nezaměstnán a tři rodiny měly nízký sociálně ekonomický status. Ve třech případech se jednalo o neschválení vztahu s rodiči manželek a u třiceti žen způsobilo násilí neposlechnutí manžela či vzdor proti němu (SARKAR, 2010).

1. 2. 5 Výzkum Ministerstva vnitra ve Velké Británii

V britském průzkumu kriminality bylo zjištěno, že 32 % hlášených případů domácího násilí byl hlavní příčinou abúzus alkoholu. Silní konzumenti alkoholu mají větší pravděpodobnost, že se stanou pachateli násilí. U obětí se vyskytuje problém s alkoholem spíše po domácím násilí než předtím. S abúzem a intimním násilím souvisí kulturní faktory, tedy jak je v dané společnosti vnímán alkohol a jeho vztah k násilí, dále osobnostní předpoklady aneb reakce jedinců po požití alkoholu, jejich očekávání a přesvědčení, dále faktory farmakologické, které se týkají psychofarmakologických vlastností alkoholu, a mj. tzv. kontextové faktory, které se vztahují k fyzickým a sociálním okolnostem, ve kterých se alkohol konzumuje (Finney, 2004).

1. 2. 6 Výzkum zaměřený na problematiku domácího násilí podle registru Ministerstva práce a sociálních věcí

Pro tento výzkum bylo osloveno 226 žen v azylových zařízeních podle registru Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen "MPSV") ke dni 14. 12. 2012. Celkem vyplnilo dotazníky 138 žen. Do zpracování dat bylo zařazeno 124 dotazníků. Celkem 45 žen bylo mladších 30 let, 55 žen měl 31–40 let a 24 žen nad 41 let. Nejvyšší dosažené vzdělání bylo také různorodé: 26,6 % základní, 35,5 % vyučeno, 29 % střední s maturitou, 4 % vysokoškolské, a 4,9 % žen nejvyšší dosažené vzdělání neuvadlo. Ohledně sociálně ekonomického postavení, nejvíce žen bylo na mateřské dovolené (43,6 %), poté bez práce (37,1 %), podnikalo celkem 0,8 % žen, zaměstnáno bylo 12,1 %, v invalidním nebo starobním důchode bylo 2,4 % žen, jiné uvedlo 3,2 % žen

a 0,8 % nevedlo nic. S partnerem žilo nejvíce žen 1–5 let (42,8 %), do 1 roku (4 %), 5–10 let (26,6 %) a nad 10 let (24,4 %). Zbytek respondentek délku vztahu nevedlo. Celkem 53,2 % žen se o odchodu od partnera rozhodovalo dlouhodobě. Ve výsledcích výzkumu nás zaujala i frekvence špatného zacházení. V 39 případech ze 124 probíhalo násilí každý den, několikrát týdně probíhal u 20 případů a jednou týdně u 41 žen, z toho tělesné zraněných žen bylo 94 (47 žen bylo zraněno vícekrát než dvakrát) (Martinková, Slavětínský, Vlach, 2014, s. 27–40).

1.3 Důsledky domácího násilí

Důsledky domácího násilí můžeme rozčlenit na dvě kategorie, a to na fyzické a psychické důsledky:

1. Fyzické důsledky

Nejčastěji to jsou: modřiny, pohmožděniny, zlomeniny, tržné/bodné rány, gynekologické problémy, předčasný porod, potrat, sexuálně přenosné nemoci, chronická bolest, únava, třesy mozku, popáleniny a protržení ušního bubínku.

2. Psychické důsledky

Zejména: Úzkost, strach, deprese, pocity viny a bezmoci, ztráta sebevědomí, suicidální chování, abúzus alkoholu aj. návykových látek, poruchy spánku a příjmu potravy, poruchy koncentrace, panické poruchy, posttraumatická stresová porucha.

Kromě těchto přímých důsledků se mohou oběti potýkat i s chronickou bolestí zad, páteře anebo pánve, migrénami, potížemi se zrakem, žaludečními vředy atd. (Hronová, 2016, s. 34).

Následky sexuálního násilí pokračují dlouhou dobu i po konci násilí. Oběti mohou být nedůvěřivé a již nikdy nemusí navázat partnerský či sexuální vztah. Často se stává, že žena, která naváže nový vztah, si opět vybere agresivního partnera, který jí bude týrat. Mnoho žen v tomto případě vidí nevyhodnost situace a tak spáchají sebevraždu. Ohledně fyzických důsledků, které jsou viditelné, jsou i lépe dokazatelné než příznaky a důsledky psychické. Psychické násilí je proto těžce dokazatelné. Oběti tak často pachatele nenahlásí. Velkým důsledkem domácího násilí je, že i po odchodu od násilného partnera oběť stále žije ve výhrůžkách a ve strachu, že partnera potká. Zde je důležitá psychologická pomoc (Dubec, Andršová, Tomášek a Bubeník, 5. 11. 2019).

Na lehkou váhu bychom neměli brát ani důsledky u dětí jako svědků domácího násilí. Děti mohou trpět posttraumatickou stresovou poruchou, mohou mít řečové problémy, snížené sebevědomí, suicidální chování či poruchy v chování. Děti také mohou mít problémy ve škole nebo se u nich mohou vyskytovat jiné emoční a behaviorální poruchy jako je enuréza, enkopréza, poruchy příjmu potravy a sexuální odchylky. Dále je možné, že se v budoucím partnerském vztahu budou chovat stejně násilně, jako jejich rodič. V případě, že otec týrá matku, mohou děti nejdříve vnímat matku jako tu špatnou, tedy jako agresora a netuší, že se matka pouze brání. Jak tomu bylo doopravdy, pochopí až v pozdějším věku (Dubec, Andršová, Tomášek a Bubeník, 5. 11. 2019).

1. 4 Prevence

Existují celkem tři druhy prevence: primární, sekundární a terciární, přičemž primární prevence se zaměřuje na širokou veřejnost, tedy osoby, u kterých se tento sociálně patologický jev nevyskytuje. Jedná se zejména o osvětovou činnost. V rámci sekundární prevence se zaměřujeme na rizikové pachatele, rizikové oběti a rizikové situace, tedy na ty rodiny, u kterých je podezření, že by se zde domácí násilí mohlo objevit. Terciární prevence se zaměřuje již na oběti a pachatele domácího násilí. Jedná se o jistou formu pomoci obětem při vyrovnání se s tímto traumatem, tak i o nápravu pachatelů, kteří se dopustili trestné činnosti. (Zapletal a kol., s. 99, 1995). V následujících kapitolách popisujeme, jak se jednotlivé druhy prevence zaměřují na problematiku domácího násilí.

1. 4. 1 Primární prevence

Primární prevence se věnuje předpokladům, podmínkám a příčinám domácího násilí a jejich odstraňování. Existují nejrůznější kampaně proti tělesným trestům, kampaně spojené s mezinárodním dnem proti násilí na ženách atd. Velmi důležitým aspektem je i osvěta (Herdová, Jarkovská, Pešáková a Trávníček, 2016, s. 13). Čím více se o domácím násilí bude mluvit a čím více se bude nabízet pomoc, tím je větší šance, že se oběti na někoho obrátí pro pomoc (Dubec, Andršová, Tomášek a Bubeník, 5. 11. 2019). V rámci osvěty existuje mnoho přednášek a videí na dané téma. Osvětu o domácím násilí propaguje např. NOMIA z. ú., Hradec Králové, která organizuje přednášky na dané téma, jak pro nejrůznější odborníky, tak i veřejnost. Jedna z přednášek se jmenuje Cesta proti násilí... násilí je možné zastavit, která byla uskutečněna dne 5. 11. 2019 v Rychnově nad Kněžnou. Jedná se o otevřenou besedu určenou pro pedagogy, výchovné poradce, sociální pracovníky, lékaře, žurnalisty a širokou veřejnost.

V příloze č. 4 přikládáme pozvánku na besedu. Dne 17. 4. 2019 se uskutečnil čtvrtý ročník charitativní akce zvaný: Vyběhneme proti násilí 2019. Tato akce je určena všem, kterým není problematika domácího násilí lhostejná. Finanční výtěžek je určen pro podporu Poradny a dětského krizového centra NOMIA. Jedná se o závod v běhu 5 km a 10 km. NOMIA z. ú. mj. na sociálních sítích zveřejňuje videa o dané problematice. Jedná se např. o video, jak působí domácí násilí na děti (NOMIA Hradec Králové, 2019). Zajímavým příkladem primární prevence je krátkometrážní animovaný norský film zvaný Zuřivec. Tento film popisuje skutečnou událost jednoho z dětí jako svědků domácího násilí. Ukazuje nám domácí násilí očima dítěte, resp. jak dítě otce (pachatele) vnímá, co cítí, jaké má myšlenky apod. Film vznikl podle stejnojmenné knížky. Zajímavé zjištění z tohoto filmu bylo, že některé děti mohou z domácího násilí vinit sebe. Myslí si, že to je jejich vina, že nebyli dostatečně hodní. Ve filmu dítě pošle dopis panu králi, který otce odvede a tvrdí chlapci, že ho napraví. Tím odkazuje na specializovaná centra pro násilníky v Norsku. Ve filmu si lze také všimnout obav matky a důvodu, proč násilí doposud neřešila. Matka zde zmiňuje obavy, co by bez tatínka dělali a že nemají kam jít. Dalším zajímavým poznatkem, kterého si lze na filmu všimnout, je že před samotným atakem matka zatahuje závěsy. Tato scéna symbolizuje strach a stud oběti, kdy oběť si nemusí připouštět, že se jedná o domácí násilí anebo se za to stydí, a tak to skrývá. Po natočení tohoto filmu vznikl mj. preventivní program se stejným názvem. Jedná se o preventivní program v norských školách, kdy dětem na základních školách od páté třídy pouští po proškolení učitelů tento film. Program je efektivní, vždy se alespoň jedno dítě ve škole přihlásí s tím, že má stejný či podobný problém (Dubec, Andršová, Tomášek a Bubeník, 5. 11. 2019). V rámci primární prevence Dubec zmiňuje také poradenství v rámci konzultací, vzdělávání široké veřejnosti a přednášení žákům devátých tříd a středních škol. To vše například organizuje Policie Hradce Králové. Další prevencí mohou být např. kurzy sebeobrany nebo kurzy zvládání stresu a krizových situací (Dubec, Andršová, Tomášek a Bubeník, 5. 11. 2019).

1. 4. 2 Sekundární prevence

Sekundární prevencí v oblasti domácího násilí se rozumí zejména zabránění prohlubování a opakování domácího násilí na jeho samotném začátku. Pomáhá tomu např. manželské a rodinné poradenství, kurzy zvládání vzteku, kurzy partnerské komunikace a rodičovských kompetencí. Zaměřují se zejména na jedince, kteří svou agresi obtížně zvládají, neumí řešit konflikty a zřídka se dopouštějí fyzického či jiného druhu násilí

na blízkých osobách (Herdová, Jarkovská, Pešáková a Trávníček, 2016, s. 13). Oběť, i když o odchodu neuvažuje, si může vytvořit bezpečnostní plán. Ten například pomůže ohrožené osobě jak rozpoznat ohrožení, jak ochránit své děti, najít únikovou cestu a mít vždy pro jistotu sbalené základní věci. (Cimrmanová a kol., 2013, s. 114).

JUDr. Zdeněk Náchodský (2019, s. 16–18) uvádí ve Zpravodaji Bílého kruhu bezpečí devět zásad vlastního bezpečí: „*Vyhýbej se svému nepříteli. Pokud se mu můžeš vyhnout, chovej se tak, aby se on příště vyhnul tobě (Zásada 1). Každá akce je rychlejší než reakce (Zásada 2). Nechod' do předem prohraného boje (Zásada 3). Pokud jsi nucen bojovat, bojuj nečestně (Zásada 4). Přílišná důvěra ve slušnost a korektnost druhého je nebezpečná (Zásada 5). Jedním z největších nepřátel sebeobrany je smysl pro fair play a naše slušné vychování (Zásada 6). Na překvapivou situaci reaguj překvapivě (Zásada 7). Důvěřuj svému instinktu a intuici, jednej v souladu s nimi (Zásada 8). Kontrolujte místa a časový přehled o aktuálním pobytu svých blízkých, informujte je o svém pohybu (Zásada 9).*“ Pro stručné vysvětlení těchto zásad je dobré mít kontakt na blízké osoby, popř. adresu bydliště, a aby si oběť promyslela, na koho se v případě řešení své krizové situace může obrátit. Dále pokud jsme nuceni bojovat, měli bychom se bránit a bojovat nečestně, tedy využít reflexně daných jednoduchých technik jako je např. škrábání, kousání, štípání a zaměření se na silně bolestivá místa na těle útočníka. V neposlední řadě by se oběť neměla spoléhat na to, že když je slušná ona, bude stejně tak slušný i potenciální pachatel (Náchodský, 2019, s. 16–18).

1. 4. 3 Terciární prevence

Posledním druhem prevence je prevence terciární. Ta spočívá v přímém zaměření se na pachatele trestné činnosti. Snaží se zamezit opakovanému násilí a chránit tak jejich oběti. Příkladem takovéto prevence může být odborné poradenství či terapie a terapeutické skupiny (Herdová, Jarkovská, Pešáková a Trávníček, 2016, s. 13).

Práce s oběťmi nesouvisí pouze s psychiatry. Jedná se o celý tým mezioborové spolupráce. Na řešení problematiky domácího násilí se podílí policisté, právníci, lékaři, psychologové, terapeuti, sociální pracovníci a jiní odborníci (Dubec, Andršová, Tomášek a Bubeník, 5. 11. 2019).

Velice významným prvkem při hledání řešení a při odchodu od pachatele je pomoc a podpora okolí. Podle výsledků výzkumu, uvedeném v časopise Sociální práce, mají oběti, které požádaly o pomoc okolí, větší šanci a možnosti se vymanit z tzv. bludného kruhu

a partnera opustit. Nejedná se však o pouhé nabídnutí pomoci, ale oběť sama musí chtít od partnera odejít a začít tuto situaci nějakým způsobem řešit (Kissová, Lukášová a Topinka, 2018, s. 80).

Dalším orgánem, který zajišťuje prevenci, intervenci, pomoc a řešení v oblasti domácího násilí, je Policie ČR (Martinková, Slavětínský a Vlach, 2014, s. 72). Podle Zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České Republiky, ve znění pozdějších předpisů, má Policie ČR oprávnění vykázat násilnou osobu z bytu sdíleného s obětí po dobu deseti dnů od jeho provedení, a to pokud na základě předešlého útoku lze předpokládat, že se napadení bude opakovat (Zákon č.273/2008 Sb., zákon o Policii České Republiky). Policie ČR má různé postupy při řešení domácího násilí. Nejčastěji se o tom dozví pomocí volání oběti na tísňovou linku, která to následně předá Policii ČR anebo čirou náhodou kvůli stěžování sousedů na nadměrný hluk či rušení nočního klidu. Ve druhém případě Městská policie, kdy jede upozornit míněné sousedy na rušení nočního klidu, zjistí, že se jedná o domácí násilí. Násilí zastavují, poskytují první pomoc a pro vyřešení této situace volají Státní policii. Společně zkontrolují v databázi, zda už někdy bylo domácí násilí nahlášeno a v případě, že je v domácnosti nezletilé dítě, volají Orgán sociálně právní ochrany dětí (dále jen "OSPOD"). Po vykázání pachatele Policií má oběť čas zajistit si jiné ubytování a odstěhovat se. Oběť poté může ještě podat návrh na vykázání po dobu jednoho měsíce. Oběť má možnost krátkodobé ochrany Policie ČR. Existuje možnost krátkodobého utajeného bydlení v azylových domech (Dubec, Andršová, Tomášek a Bubeník, 5. 11. 2019).

NOMIA z. ú. také pořádá terapeutický program narativní práce s agresí. Jedná se o probační a resocializační program pro pachatele domácího násilí a jiných trestných činů. Probíhá formou individuální a skupinové terapie. Násilná osoba si zde může vyzkoušet pomocí nácviku tělových pocitů, jaké to je být v kůži oběti. V České republice existuje celkem devět takových pracovišť pro práci s pachateli. Tato zařízení spadají pod Ministerstvo spravedlnosti (Dubec, Andršová, Tomášek a Bubeník, 5. 11. 2019).

Nadace Vodafone CZ společně s Policií ČR, Ministerstvem vnitra a neziskovou organizací Rosa vytvořila mobilní aplikaci zvanou „Bright Sky“. Tato anonymní aplikace je určena pro oběti domácího násilí. Pomáhá obětem vyhodnotit jejich situaci pomocí dvanácti otázek a zároveň jim doporučí postup při řešení. Využití této aplikace umožňuje také vytvořit si deník, který popisuje jednotlivé incidenty a oběť si sem může i vložit video, fotografii či zvukový záznam. Tuto aplikaci je možné stáhnout z internetového obchodu Google Play (Nadace Vodafone, 11. 3. 2019).

Krizová centra

Krizová pomoc je ambulantní, terénní, ale i pobytová sociální služba, která je poskytována bezplatně osobám, jež se nacházejí v krizové životní situaci ohrožující zdraví nebo život a jejichž nepříznivou situaci nemohou vyřešit vlastními silami. Krizová centra nabízí sociálněterapeutické činnosti, ubytování, stravu a pomoc při uplatňování práv. Cílem těchto center je pomoci klientovi vyřešit jejich krizovou situaci a podpořit ho, aby se na jejím řešení aktivně podílel (Krejčířová, Treznerová, 2013, s. 69–70). Podle registru sociálních služeb, který upravuje MPSV, poskytuje krizovou pomoc např. ACORUS, z.ú. (Praha), Arkáda - sociálně psychologické centrum, z.ú. (Písek), Diakonie ČCE (Plzeň), Charita Olomouc, Diecézní Charita Brno, Most k naději z.s. aj. (Registr poskytovatelů sociálních služeb, 2007).

Intervenční centra

Pomoc intervenčních center je velice žádanou, důležitou a pozitivně přijímanou sociální službou. Pracovníci intervenčního centra poskytují základní odbornou pomoc a emoční podporu. Pomáhají oběti vyrovnat se s jejich situací. Přijetí do intervenčního centra probíhá buď formou žádosti oběti anebo při vykázání je oběti předán kontakt na nejbližší intervenční centrum (Kissová, Lukášová a Topinka, 2018, s. 78–79). Podle registru MPSV v České republice působí celkem osmnáct Intervenčních center. Jedním ze známých poskytovatelů intervenčního centra je zapsaný spolek BKB, který můžeme najít skoro ve všech krajských městech: Olomouc, Ostrava, Brno, Praha, České Budějovice, Jihlava, Liberec, Pardubice a Plzeň. Poskytuje služby jak telefonické krizové pomoci tzv. Linka bezpečí, tak i odborné sociální poradenství pro oběti trestných činů a již zmíněná intervenční centra. Mezi další známé poskytovatele intervenčních center patří např. Diecézní charita v Plzni a Českých Budějovicích a LUMA Mladá Boleslav aj. (Registr poskytovatelů sociálních služeb, 2007).

Telefonická krizová pomoc

Tato sociální služba je poskytována osobám, které se nacházejí v krizové situaci např. v ohrožení života, a kterou nejsou schopni vyřešit vlastními silami. Telefonická krizová pomoc je bezplatná a realizována terénní formou. Mimo poskytnutí telefonické krizové pomoci ještě pracovníci telefonické krizové pomoci pomáhají při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí (Krejčířová, Treznerová, 2013, s. 63–64). Tuto sociální službu v České republice nabízí např. BKB (více poboček

mj. i Olomouc), Centrum intervenčních a psychosociálních služeb Libereckého kraje, příspěvková organizace (Liberec), Centrum psychologické pomoci, příspěvková organizace (Karviná), Chytrá Péče, s.r.o. (Praha), LUMA MB, z.s. (Mladá Boleslav), Linka SOS Zlín, příspěvková organizace, apod. (Registr poskytovatelů sociálních služeb, 2007).

Komunikace s ohroženou osobou

Během prvního kontaktu s obětí by měl pracovník oběť ujistit o jeho diskrétnosti, anonymitě a aktivně jí naslouchat. Měl by vytvořit atmosféru, která nebude oběti bránit svěřit se a oběť bude mít zájem o informacích o možnostech pomoci. Mezi pracovníkem a obětí by měla panovat důvěra. Pracovník by neměl oběť odsuzovat. Neměl by jí nutit do věcí, které jí jsou nepříjemné. Pracovník by měl plně akceptovat její emoční projevy. Měl by klást jasné, přesné a otevřené otázky a vždy podávat pravdivé informace. Pokud oběť od partnera neodešla, pracovník by neměl na ní tlačit a přesvědčovat ji, aby odešla. Lepším řešením je pomoc s vytvořením bezpečnostního plánu (Cimrmanová a kol., 2013, s. 114).

Pracovník si musí dávat neustále pozor na jeho neverbální komunikaci. Pro oběti domácího násilí hraje totiž neverbální komunikace důležitější roli než komunikace verbální. Ke každému kroku musíme mít souhlas oběti, nesmíme dělat nic za jejími zády. Při práci s dětmi jako svědky je dobré jednat s nimi adekvátně k jejich věku. Stejně jako u dospělých obětí je nutné zajistit, aby se v daném prostředí cítili bezpečně. Důležité pro svěření se je, aby oběť pracovníkovi věřila. Pokud za pracovníkem přijde dítě, které tvrdí, že je u nich domácí násilí, je třeba si to ověřit. Může se jednat o pouhou manipulaci jednoho z rodičů, aby poškodil toho druhého např. při rozvodovém řízení. S dětmi jako svědky můžeme pracovat např. pomocí terapie hrou anebo kognitivně behaviorální terapie (Dubec, Andršová, Tomášek a Bubeník, 5. 11. 2019).

Existuje celkem pět fází rozhovoru uplatnitelných v krizových situacích. Jedná se o: navázání kontaktu (vzbudit důvěru, aby se oběť dokázala svěřit), mapování (zjistit co nejvíce informací o klientově problému), tvorba zakázky, hledání řešení a zakončení (zopakování všech řešení, na kterých se společně shodli) (Cimrmanová a kol., 2013, s. 149).

Existují diagnostické metody napomáhající k odhalení výše rizika situace, ve které se oběť ocitla. Mezi tyto metody patří metoda SARA DN. Ta se skládá z patnácti otázek zaměřených na tři oblasti: pachatelovo chování v soukromí, na veřejnosti a zranitelnost oběti. O zvýšené riziko se jedná například v případě užívání návykových látek, držení zbraně anebo chronické žárlivosti pachatele (Čírtková, Vitoušová a kol., 2007, s. 111).

Pro shrnutí této kapitoly, nejdůležitější doporučení pro pracovníka je vystupovat klidně, vyrovnaně, nedávat najevo stres či strach, být trpěliví, nejednat za klienta a být důvěryhodní (Dubec, Andršová, Tomášek a Bubeník, 5. 11. 2019).

2 Oběti domácího násilí

„...Když mne mlátil, alespoň nemluvil. Protože když mluvil, bylo to mnohem horší. Jeho neustálá kritika, že všechno dělám špatně, že jsem špatná matka, milenka a manželka, mě ničila mnohem víc...“ (Vitoušová, Vedra, 2018, s. 5).

Existuje mnoho důvodů, proč je těžké násilí ukončit. To, že násilí se neděje neustále, ale má i své fáze klidu, vyvolává v oběti naději, že se partner doopravdy změní, jak jí slibuje. Dále například si oběť nedokáže představit život bez partnera, i když si je vědoma toho, že jí partner týrá. Oběti bývají také často izolovány, nemají prostředky k tomu, aby se osamostatnily. Těžké rozhodování o odchodu bývá často i kvůli dětem (Vitoušová, Vedra, 2018, s. 8). Odchod od partnera je pro oběti velice obtížné rozhodování a mnoho obětí se k partnerovi opakovaně vrací. Ženy si také omlouvají partnerovo chování kvůli jeho závislosti na návykových látkách anebo tím, že po jednotlivých atacích nastává na chvíli hezké a poklidné období. V tomto období se partner k oběti často chová mile a zdvořile. Oběti poté mohou pochopit situaci špatně a myslet si, že násilí bylo pouhou krátkodobou záležitostí a již se nebude opakovat. Mnohé oběti se vrací ke svému partnerovi z důvodu těhotenství. Během klidové fáze dochází k mnoha případům, kdy žena s partnerem otěhotní. K otěhotnění však může dojít i ve fázi násilí, kdy byla oběť znásilněna, nebo byl pohlavní styk vynucen. Mnozí pachatelé také oběti slibují, jak své chování změní, a tím prohlubují citové pouto oběti k partnerovi. Existuje také celá řada předsudků a stereotypů širší veřejnosti, která brání oběti při odchodu. Jelikož lidem záleží na tom, co si myslí ostatní, můžou je věty: *"V každém vztahu něco je"* nebo *"Chlapi jsou holt výbušní."* či *"Žena má širokou zástěru na to, aby vše zakryla."* od odchodu odradit (Kissová, Lukášová a Topinka, 2018, s. 76–81).

2.1 Ženy jako oběti

Nejčastějšími případy žen jako obětí, jsou ženy, které se vdaly krátce po dosažení zletilosti anebo pochází z rozvrácené rodiny. Dále ženy, které trpí depresemi, úzkostí anebo užívají návykové látky. Muži, kteří na nich domácí násilí páchají, často sami také užívají návykové látky nebo vykazují perverzní sexuální chování (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 22). Riziko, že žena bude během roku vystavena fyzickému násilí ze strany partnera, je agenturou FRA odhadována na 4 % (European Union Agency for Fundamental Rights, 2014).

Cornelia Helffrich rozlišuje celkem čtyři kategorie obětí (žen):

1. Typ „*rychlý rozchod*“

Ženy mají jasnou představu o partnerství a neakceptují násilí. V násilném vztahu vydrží poměrně krátkou dobu. Nejlepší východisko vidí ve vykázání partnera.

2. Typ „*pokročilé odlučování/stádium rozchodu*“

Tento druh žen vydrží s partnerem delší dobu, mají s ním děti. Soužití s partnerem přirovnávají k boji. Čím více se násilí opakuje a stupňuje, tím jsou více odhodlány jejich krizovou situaci řešit. Jako počátek rozchodu vnímají vykázání, jsou odhodlané od partnera odejít, nicméně po vykázání ztrácejí sebejistotu a začínají přemýšlet, zda je odchod dobrý nápad.

3. Typ „*nová šance*“

Patří sem zejména starší ženy s představou o normálním vztahu bez násilí. Domácí násilí si nepřipouští, přirovnávají ho k tzv. epizodám, které se podle jejich názoru vyskytují občas a svůj vztah berou za normální. Snaží se partnera změnit. Jeho násilné chování si vysvětlují návykovým chováním či psychickým onemocněním. Žena nevidí řešením rozchod, ale změnu partnerova chování.

4. Typ „*ambivalentní vazba*“

U prvních třech kategorií jsou ženy při řešení jejich situace schopny samy se rozhodnout o pokračování nebo ukončení vztahu, nicméně u čtvrtého typu je to horší. Tyto ženy jsou silně traumatizované, násilí je zbavilo sebedůvěry a vnímají se jako bezmocné a bezcenné. Neustále partnerovi ustupují, mají z něj strach, jsou k němu vstřícné, neboť si myslí, že tím uchrání své děti. Vykázání jim nedává pocit bezpečí (Čírtková, 2019, s. 13–14).

2. 2 Muži jako oběti

„Když manželka začala mít své ‚nálady‘ už jsem věděl, co přijde dál. Začala mne vždy nejprve ponižovat tím, že jsem neschopný, že nic neumím, nejsem schopný se postarat o rodinu, vydělat peníze, až to přešlo k ponižování v oblasti sexuální. Bylo to hrozné. Když jí to přešlo, začala se hroutit a říkat, že když jí opustím, skočí z okna. Věřil jsem, že to udělá a tak jsem nebyl schopen odejít...“ (Vitoušová, Vedra, 2018, s. 9).

Ohledně samotného fyzického násilí na mužích, jsou nejčastěji ohroženi muži invalidní a staršího věku. Stejně jako u žen patří mezi rizikové faktory deprese, úzkost a závislost. V ohrožení bývají dokonce i muži pasivní a submisivní. Mnoho mužů se vůči

domácímu násilí nijak nebrání ze strachu ublížení pachatelce (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 22). Muži trpí podobnými formami násilí jako ženy zejména násilím psychickým (nadávky, výčitky), fyzickým (úderů do slabín, pobodávání, házení předmětů, buzení a násilí ve spánku), sociálním (zákaz styku s přáteli, kolegy, extrémní kontrola), sexuální (zejména zesměšňování v sexuální oblasti, nucení k pohlavnímu styku), apod. Při myšlence o odchodu nastávají obavy, zda se bude moci vídat s dětmi a zda budou v manželčině péči, že se mu ostatní budou vysmívat, atd. (Pešáková, 2016, s. 71–73). Mnozí pociťují také stud. U mužů jako obětí se jedná spíše o skrytou agresi, kdy manželka muže týrá spíše přes city a manipuluje s ním, než aby ho týrala fyzicky (Dubec, Andršová, Tomášek a Bubeník, 5. 11. 2019).

2. 3 Děti jako svědci domácího násilí

„...Slíbila jsem si, že svoje děti nikdy nevystavím těm hrůzám, co jsem zažívala já jako dítě, když můj otec bil mou matku. A dneska tady u Vás sedím, protože mé děti vidí a slyší, jak mi ubližuje jejich táta. Jak je možné, že jsem to dopustila?“ (Vitoušová, Vedra, 2018, s. 6).

Role dětí u domácího násilí může být velice zajímavá. Často bývají důvodem pro odchod z násilného vztahu, většinou však proto, že se dítě stane též terčem násilí. Mnohé oběti se domnívají, že si děti domácího násilí nevšímají, nezpozorují ho a nedokážou toto dění pochopit. Většinou je tomu však naopak, kdy dítě celou situaci bedlivě pozoruje a snaží se jí porozumět. Některé ženy promítají do dětí své obavy a tím je staví na jejich úroveň, čímž z dětí dělají dospělejší, než doopravdy jsou. Některé děti se aktivně zapojují do domácího násilí, staví se za oběť, zastávají se jí a chrání ji (Kissová, Lukášová a Topinka, 2018, s. 76). Dítě, které vyrůstá v rodině, kde probíhá domácí násilí, je často využíváno jako prostředník či nástroj. Často cítí k rodičům strach, vztek, ale i lásku. O týraného rodiče mohou mít velké obavy, ale také vůči němu může cítit zlost, že se oběť násilí poddala a neochránila je. Může cítit také bezmoc, že je ještě malé a nedostatečně silné, aby násilí samo zastavilo. Mnoho dětí viní sebe za pachatelovo chování. Myslí si, že násilí probíhá kvůli tomu, že byly neposedné anebo málo pomáhaly, a tak pachatele (otce) naštvaly a ten si to teď vybíjí na mamince. Dítě se může ztotožnit s reakcemi rodičů, může mu postupem času přijít, že je domácí násilí normální, převzít ho tedy za normu a řídit se tím v budoucnosti, až bude mít svoji rodinu (Vitoušová, Vedra, 2018, s. 7).

S dalším důsledkem dítěte jako svědka domácího násilí se můžeme setkat v jeho dospělosti. Dítě může k matce-oběti cítit vztek, může být na ní naštvaný, že ho před otcem-pachatelem neochránila a muselo se dívat, jak jí otec týrá (Hechtová, 29. 6. 2016).

Vedle domácího násilí je známý ještě fenomén syndrom CAN, tedy syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte. Častými rizikovými faktory je nevlastní rodič a dále zdravotní postižení, zejména mentální (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 22). Ve dnech 18. až 21. 5. 2017 se v Praze uskutečnil kongres AIFREF na téma kvalita života dnešního dítěte. Řešily se zde otázky syndromu CAN, dětí žijících v rodinách, kde probíhá domácí násilí a děti ve výkonu ústavní a ochranné výchovy. Diskutovalo se také o dítěti a jeho současných problémech jako např. abúzus alkoholu, poruchy příjmu potravy, sebepoškozování a problémy v sociálních vztazích, které mohou být právě důsledky syndromu CAN a přítomnosti domácího násilí v rodině. Pomoc dětem ohroženým domácím násilím a syndromem CAN pomáhá zejména OSPOD (Šulová, Desmet, 2018, s. 92–93).

2. 4 Seniori jako oběti

K domácímu násilí může dojít v každém věku. U seniorů dochází k domácímu násilí zejména ze strany jejich dítěte nebo pečovatele. Mnozí seniori svalují vinu na sebe, berou to jako svůj osobní neúspěch, selhání ve výchově. Pociťují stud a situaci často nechtějí řešit kvůli obavám ze ztráty rodiny apod. Domácí násilí zde může probíhat stejně jako u ostatních psychickou, fyzickou formou. Zajímavé je také finanční či materiální zneužívání seniorů. Pachatelé často využívají jejich bezmoci (Buzawa, Buzawa, Stark, 2012, s. 40–41).

2. 5 Ex-partner stalking

V mnoha případech potrestání pachatele či odchod od partnera domácí násilí neukončuje, násilí může totiž přejít do jiné, alternativní, formy zvané ex-partner stalking, tzn. pronásledování bývalým partnerem. Tyto dva sociálně patologické jevy se mohou vyskytovat jak samostatně, tak i spolu mohou souviset. Pronásledování bývalým partnerem je typický způsob, jak bývalou obětí domácího násilí nadále týrat, i přes to, že už spolu nesdílí jednu domácnost. Pachatel se tedy uchyluje k psychickému terorizování. Stalking postupně přechází od snahy kontaktovat bývalou partnerku po nebezpečné výhrůžky. Ex-partner stalking také může skončit ublížením na zdraví či vraždou. Tento druh stalkingu můžeme dále rozdělit na dva typy ofenzivní a defenzivní. Tyto dva druhy se liší svou

spojitostí s domácím násilím. Defenzivnímu pronásledování nepředchází žádné fyzické domácí násilí, kdežto u ofenzivního typu pronásledování je tomu naopak. Při defenzivním pronásledování se partner snaží obnovit jejich vztah. Bývalý partner se neustále snaží oběť zkontaktovat a usmířit se s ní. Ofenzivní ex-partner stalking souvisí s intimním terorismem resp. uplatňováním moci nad obětí. Hrozí zde nebezpečí fyzického napadení oběti (Čírtková, 2008, s. 47–48).

3 Incidence domácího násilí

Jak již bylo zmíněno, domácí násilí se těžce odhaluje, málokterá oběť někomu o týrání poví, proto je latence mnohem větší než samotná incidence ve statistikách o nahlášených případech. Oběť váhá o odchodu v průměru celkem dvacetkrát a zhruba po pěti až sedmi letech si uvědomí, že je něco v jejich vztahu špatně (Dubec, Andršová, Tomášek a Bubeník, 5. 11. 2019).

V roce 2001 byl uskutečněn první reprezentativní sociologický výzkum na danou problematiku. Uskutečnila ho agentura STEM pro občanská sdružení BKB a Phillip Morris ČR a oslovila okolo 1700 respondentů starších 15 let žijících v České republice. Výzkum probíhal formou rozhovorů a bylo zjištěno, že obětí domácího násilí je více než 16 % respondentů, 26 % respondentů se s domácím násilím přímo setkalo a 53 % by poskytlo oběti pomoc, kdyby se s domácím násilím setkalo (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 28–29).

V roce 2015 v rámci projektu Zlepšení praxe při prevenci, identifikaci a potírání domácího násilí prostřednictvím specializace byl uskutečněn kvalitativní výzkum zaměřený na oběti domácího násilí, které vyhledaly pomoc v intervenčních centrech. Výzkumu se zúčastnilo celkem 65 participantů (muži i ženy) žijící v České republice. Polovina byla odkázána na intervenční centrum po vykázáni a polovina sama tuto sociální službu oslovila. Výsledkem analýzy dat bylo devět kategorií: rodinné zázemí, vliv na děti, sociální interakce a komunikace, podpora, odborná pomoc, bariéry odchodu, bod zlomu, vztah, post-domácí násilí (Kissová, Lukášová a Topinka, 2018, s. 76).

Podle Regionálního úřadu WHO pro Evropu se násilí páchané na ženách intimním partnerem vyskytuje nejvíce ve střední Evropě (27,9 %), poté ve východní Evropě (26,1 %) a následně v západní Evropě (19,3 %). Co se týče sexuálního násilí na ženách, který není páchán jejím partnerem je nejčastější výskyt právě v západní Evropě (11,5 %), dále ve střední Evropě (10,8 %) a nejméně se vyskytuje ve východní Evropě (7,0 %) (Kadeřávková, 30. 10. 2017).

Podle zprávy UNICEF z roku 2000 jsme vytvořili tabulku, počtu žen v jednotlivých zemích, které se přiznaly, že byly týrány svými partnery, viz následující strana (Innocenti research centre, United nations children's fund, 2000, s. 22).

Země	Prevalence
Japonsko	59 % ze 796 dotazovaných žen (rok 1993)
Indie	45 % žen z celkového počtu 6902
Kambodža	16 % dotazovaných žen, z toho 8 % utrpělo zranění
Tádžikistán	23 % z 550 žen ve věku 18–40 let
Nový Zéland	20 % z 314 oslovených žen
Švýcarsko	20% z celkem 1500 dotázaných žen
Polsko	60 % žen zkušenost s alespoň 1 fyzickým útokem -> 25 % opakovaně
Rusko	25 % dívek z celkového počtu 172 a 11 % chlapců z celkového počtu 174 ve věku 14–17 let zažilo nechtěný sexuální kontakt

Tabulka 1 Výskyt partnerského násilí ve vybraných zemích

3. 1 Incidence v České republice

Za období leden 2019 až červenec 2019 bylo v ČR vykázáno celkem 724 osob, viz Příloha č. 3. Nejvíce jich bylo vykázáno v hlavním městě Praha a nejméně ve Zlínském kraji. Od roku 2007 po prosinec 2018 převyšuje počet vykázání celkem již 14000 (přesněji 14208 počtů vykázání). Nejvíce osob za dané období bylo v Ústeckém kraji, kde bylo za období leden 2007 a červenec 2019 vykázáno celkem 1879 osob a nejméně tomu tak bylo v Plzeňském kraji s počtem 332 vykázanych osob, viz Příloha č. 1. Od roku 2011 počet vykázanych osob mírně klesá. V roce 2011 bylo vykázáno nejvíce osob za sledované období, a to celkem 1430 osob. Od tohoto roku počet vykázání za jednotlivé roky klesl až k počtu 1283 za rok 2018 (Prevence domácího násilí, 13. 8. 2019).

Za první pololetí roku 2019 využívalo službu BKB celkem 943 žen, 186 mužů a 21 párů viz Příloha č. 2. Nejvíce obětí navštívilo pobočky v Praze, Brně a Jihlavě a nejméně Plzeň. Informace o BKB získali uživatelé od známých, Policie ČR, z internetu a odjinud. Na poradnu se nejčastěji obrátili ve stádiu vyšetřování trestné činnosti a nejméně před spácháním trestného činu. Co se týče domácího násilí, ve stejném pololetí se z 1150 uživatelů jednalo o 269 případů. Celkem 67 obětí domácího násilí se obrátilo na pobočku BKB v Brně, 47 v Praze a v Olomouci 15 obětí (Bílý kruh bezpečí, 2009).

3. 2 Incidence v Olomouckém kraji

Za období leden 2019 až červenec 2019 bylo v Olomouckém kraji vykázáno celkem 52 osob. Pro lepší přehlednost jsme vytvořili tabulku s počtem vykázání za jednotlivé měsíce (Prevence domácího násilí, 13. 8. 2019):

	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec	Celkem
OLOMOUCKÝ KRAJ	2	13	8	5	11	5	8	52

Tabulka 2 Počet vykázání za období leden 2019 až červenec 2019

V Olomouckém kraji bylo vykázáno za období leden 2007 až prosinec 2018 celkem 948 osob. Pro lepší přehled jsme vytvořili tabulku, jak tomu bylo v jednotlivých letech (Prevence domácího násilí, 13. 8. 2019):

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
OLOMOUCKÝ KRAJ	44	35	43	61	112	100	94	84	109	95	93	75

Tabulka 3 Počet vykázání za období leden 2007 až prosinec 2018

V Olomouckém kraji se za první pololetí roku 2019 obrátilo na pobočku BKB v Olomouci celkem 94 žen, 24 mužů a jeden pár, z toho se jednalo o domácí násilí v 34 případech, viz Příloha č. 2. Celkem 88x byla poskytnuta právní pomoc, poté následovala psychologická pomoc (73x), Organizační pomoc (58x) morální pomoc (61x) a psychologická pomoc (18x). Nejvíce obětí trestných činů se obrátilo na BKB v Olomouci ve stádiu vyšetřování trestné činnosti a nejméně před spácháním trestného činu (Bílý kruh bezpečí, 2009).

PRAKTICKÁ ČÁST

4 Oběti a svědci domácího násilí

Domácí násilí je v dnešní době velice rozšířený sociálně patologický jev. Na to jak je rozšířený, se podle našeho názoru o něm stále málo mluví. I když oběť od partnera odejde, doprovází jí toto trauma většinou po celý život. Domácí násilí má mnoho důsledků. Tělesné následky poměrně brzy vymizí, nicméně ty psychické většinou oběť pronásledují napořád.

Předmětem našeho výzkumu jsou oběti a svědci domácího násilí, neboť kdo lépe může popsat tento sociálně patologický jev, než jedinci, kteří si domácí násilí sami prožili anebo v rodině, kde násilí mezi partnery probíhá, vyrůstali. Na domácí násilí jsme se tím pádem podívali ze dvou úhlů pohledu, resp. jak z pohledu oběti, tak z pohledu dítěte jako svědka. Zaměřujeme se na anamnézu pachatele, příčiny domácího násilí a jeho důsledky. V praktické části popisujeme celkem šest příběhů žen a dívek, které si domácí násilí zažily na vlastní kůži. Pomocí této diplomové práce bychom také chtěli zdůraznit fakt, že domácí násilí může být dlouhodobé a nebezpečné, a proto ho nelze brát na lehkou váhu. Chtěli bychom také zdůraznit, že se domácí násilí může týkat každého z nás, a že se může vyskytovat v našem okolí, aniž bychom měli jakékoliv podezření, viz podkapitola 4. 3. 8 Incidence domácího násilí v Olomouckém kraji.

4. 1 Cíle a výzkumné otázky výzkumného šetření

Naším cílem je vyvrátit základní domněnky o domácím násilí a dokázat, že se jedná pouze o mýty, a tudíž existuje alespoň jeden případ, kdy je tomu jinak. Existuje celá řada mýtů o domácím násilí. Po studiu několika odborných článků a literatury na toto téma jsme si vybrali tyto tři nejčastější:

1. Domácí násilí probíhá pouze v rodinách s nižším sociálně ekonomickým statusem.
2. Příčinou domácího násilí je vždy a pouze alkoholismus a jiné toxikomanie.
3. Oběť svou nepříznivou sociální situaci zvládne rychle vyřešit bez pomoci druhých a o odchodu nijak dlouho nepřemýšlí, ihned to udělá.

Na základě výše uvedených mýtů byly tedy uvedeny tři cíle praktické části:

Cíl 1: Zjistit sociálně ekonomický status u oslovených participantů.

Cíl 2: Zjistit, co bylo nejčastější příčinou domácího násilí u oslovených participantů.

Cíl 3: Zjistit, jak dlouho trvalo participantům, než se rozhodli domácí násilí řešit a na koho se s tím obrátili.

Na základě určení třech našich cílů jsme si zvolili tyto tři výzkumné otázky:

VO1: V jaké sociálně ekonomické situaci se nachází rodiny participantů?

VO2: Co bylo nejčastější příčinou domácího násilí u oslovených participantů?

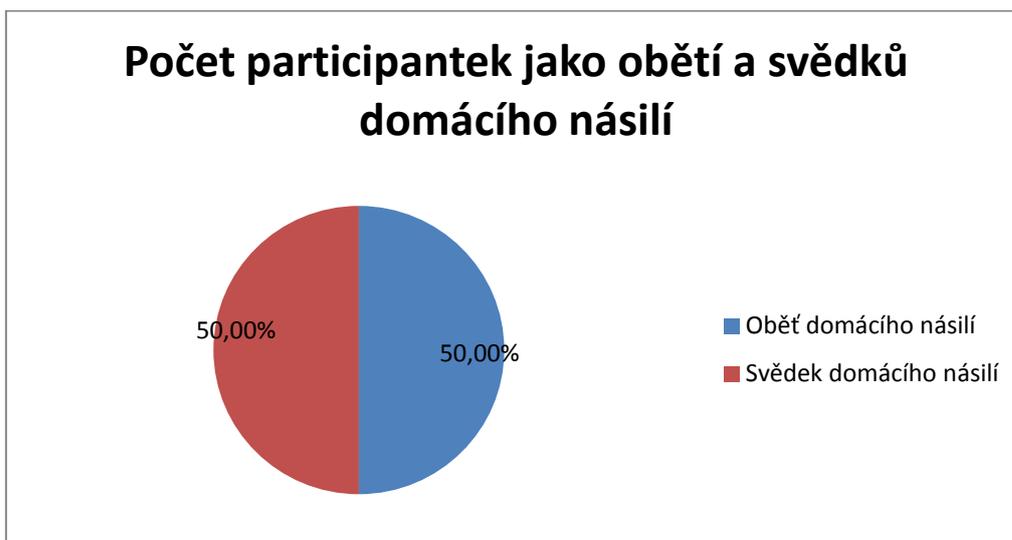
VO3: Jak dlouho trvalo participantům, než se rozhodli domácí násilí řešit a na koho se s tím obrátili?

4. 2 Charakteristika vybraného vzorku výzkumného šetření

Pro vypracování praktické části, jsme si zvolili kvalitativní výzkum, tedy rozhovor, jeho následnou kazuistiku a sociometrickou metodu pro určení vztahu v malé sociální skupině. Byl zvolen deskriptivní výzkumný přístup. Výběr participantů byl účelový. Pro výzkum jsme oslovili celkem šest participantů. Rozhovor probíhal v přirozeném prostředí participantů. Pro rozlišení účastníků výzkumu jsme je označili fiktivními jmény: První participantku nazýváme Kateřinou, jedná se tedy o příběh Kateřiny. Druhou participantku jsme pojmenovaly jménem Linda, třetí jménem Magdaléna, čtvrté jsme dali jméno Natálie, páté Otýlie a šestou jsme nazvali Patricie. Participantka Kateřina označuje oběť domácího násilí, ženu ve věku 40–45 let. Participantka Linda označuje přímého svědka domácího násilí, ženu ve věku 20–25 let. Participantka Magdaléna označuje také přímého svědka domácího násilí, ženu ve věku 20–25 let. Participantka Natálie označuje oběť domácího násilí, ženu ve věku 40–45 let. Participantka Otýlie označuje oběť domácího násilí, ženu ve věku 50–55 let. Participantka Patricie označuje přímého svědka, ženu ve věku 20–25 let. Ve všech případech se jednalo o týrání ze strany manžela různého charakteru. Přesný věk a podrobný způsob výběru participantů zde neuvádíme z důvodu lepšího zachování anonymity. Bydliště a finanční situace rodin je různorodá. Setkali jsme se se všemi formami domácího násilí. Až na jeden případ, mají všechny oběti s pachatelem děti.

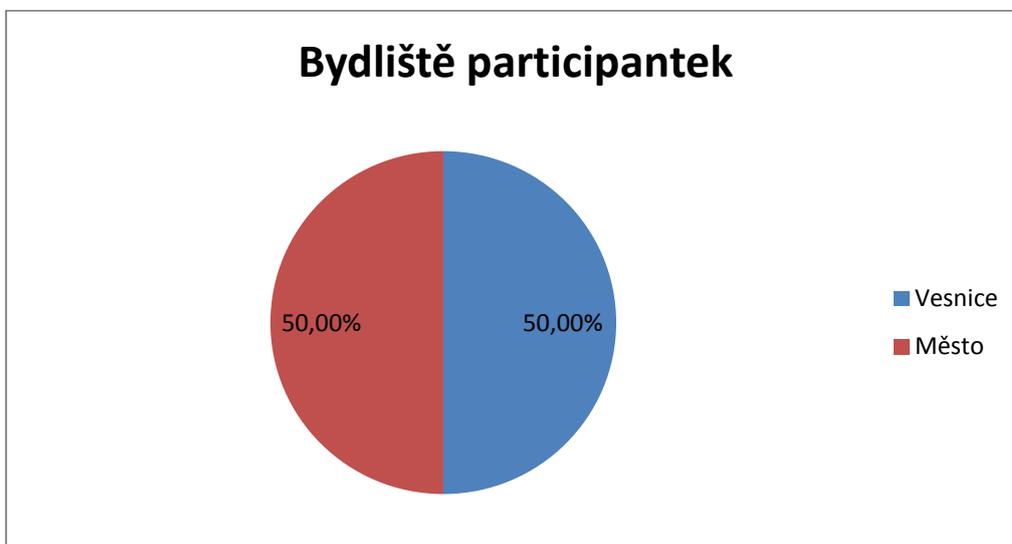

Pro lepší přehlednost vybraných participantek uvádíme následující grafy:

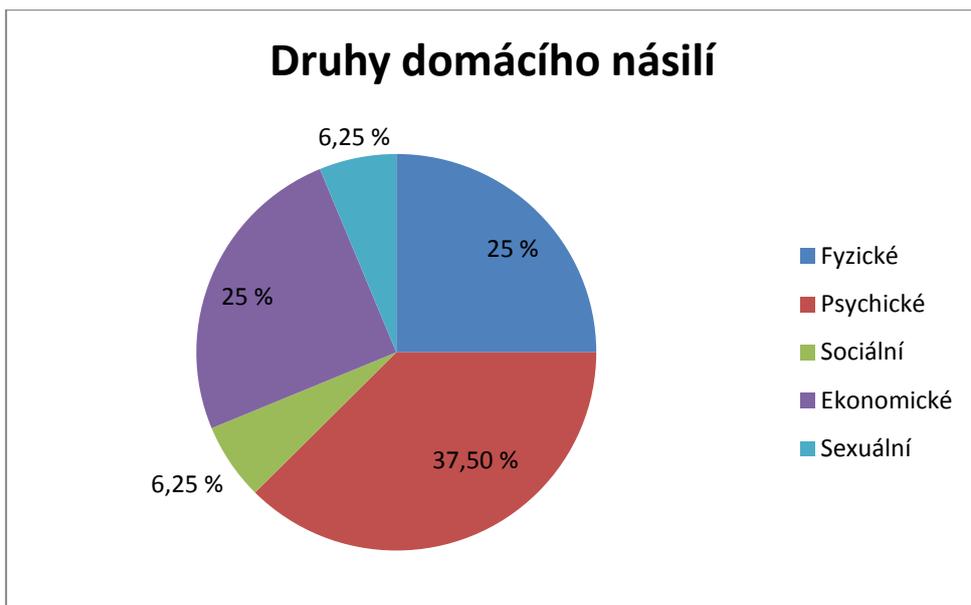
Graf 1 Počet participantů jako obětí a svědků domácího násilí

Celkem tři participantky jsou oběťmi domácího násilí a zbylé tři participantky si zažily domácí násilí v průběhu svého dětství.

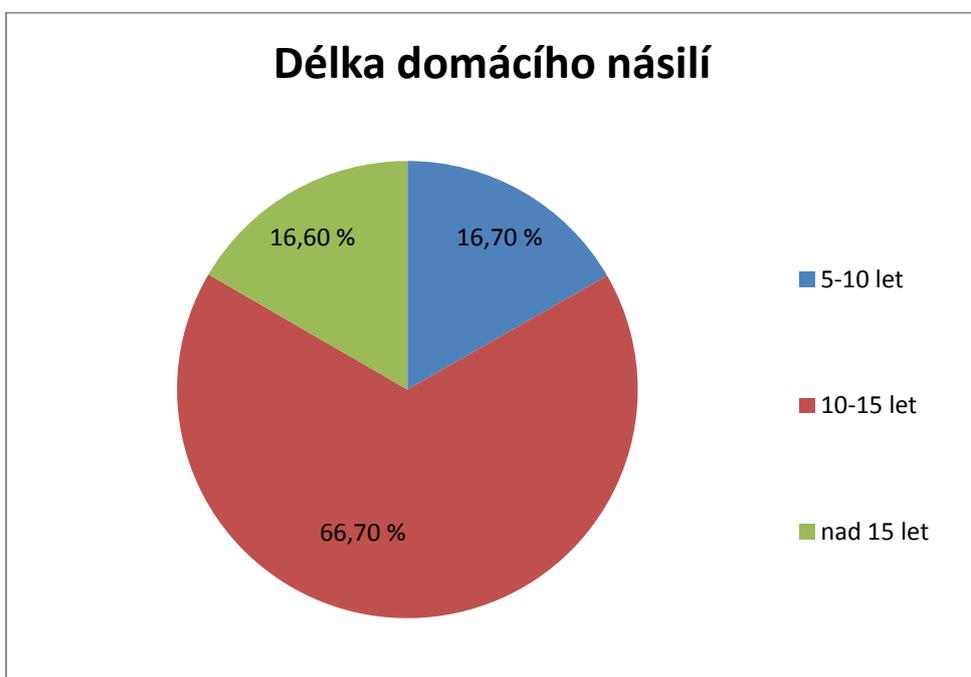
Graf 2 Bydliště participantů

Celkem tři participantky bydlí a v průběhu svého partnerského vztahu s pachatelem bydlely ve městě a zbylé tři oběti na vesnici.

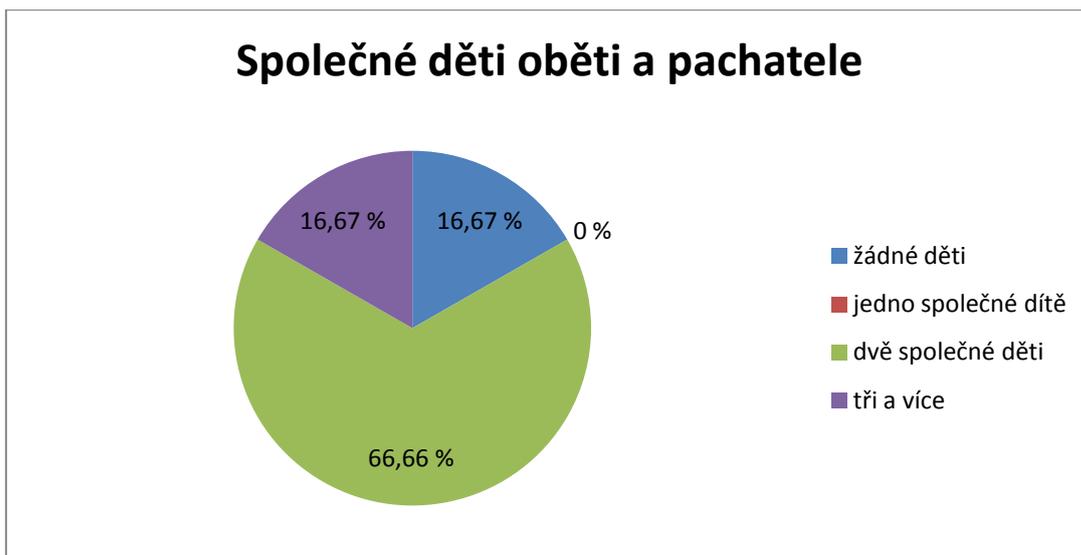
Graf 3 Druh domácího násilí u participantů

Nejčastěji se jednalo o domácí násilí psychické, v kombinaci s jiným druhem domácího násilí. Nejméně se jednalo o domácí násilí sociální a sexuální.

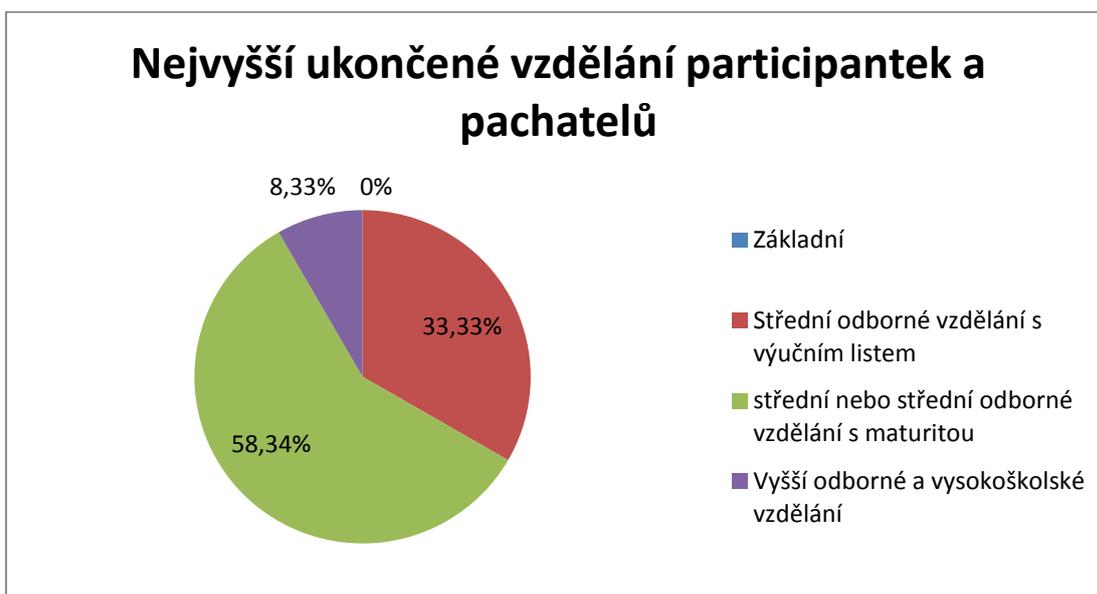
Graf 4 Délka domácího násilí

Domácí násilí nejčastěji trvalo v průměru 10–15let. Setkali jsme se však i s případem, kdy domácí násilí probíhalo delší dobu.

Graf 5 Společné děti oběti a pachatele

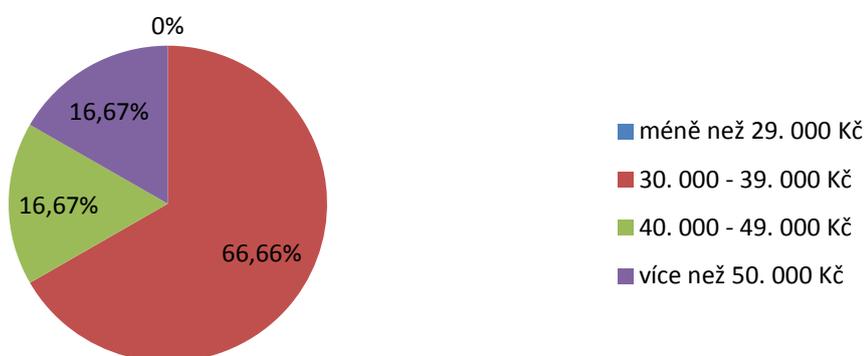
Pouze v jednom případě neměla oběť s pachatelem žádné děti. V ostatních případech měli partneři společně dvě a více dětí.

Graf 6 Nejvyšší ukončené vzdělání participantek a pachatelů

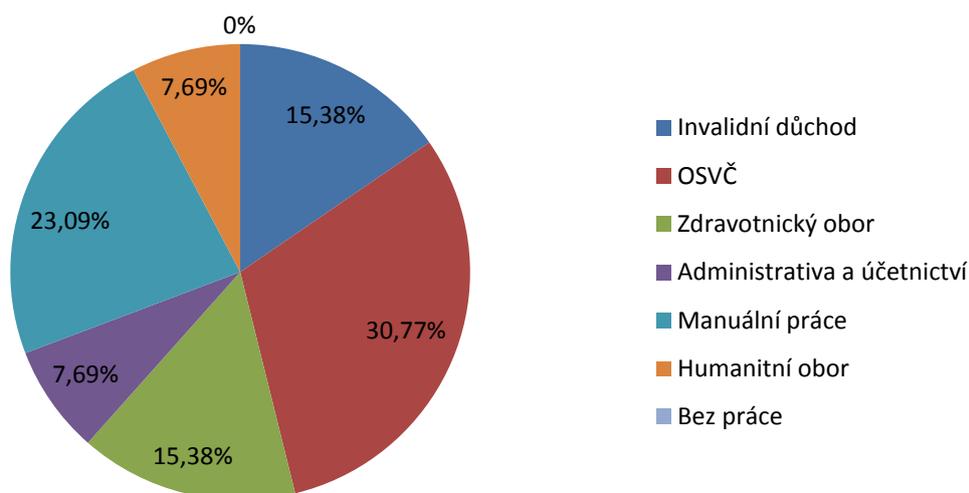
Nejvíce participantek má střední a střední odborné vzdělání s maturitou. Pouze dvě participantky mají vzdělání střední s výučním listem. U vzdělání pachatelů má jeden pachatel vzdělání vysokoškolské, dva mají střední odborné s výučním listem a zbylí tři agresori ukončili střední vzdělání maturitou.

Průměrná mzda partnerů v průběhu domácího násilí

Graf 7 Průměrná mzda partnerů v průběhu domácího násilí

Zaměstnání obětí a pachatelů

Graf 8 Zaměstnání obětí a pachatelů

Zaměstnání obětí a pachatelů je velice různorodé. Nejvíce pachatelů pracuje jako osoby výdělečně činné (dále jen "OSVČ"), dva pachatelé dělají manuální práce a jeden z pachatelů má humanitní zaměření. U obětí je to mnohem více různorodé. Dvě pracují ve zdravotnictví, z toho jedna dokonce pobírá invalidní důchod. V invalidním důchodu jsou celkem dvě participantky. Jako OSVČ pracovala během svého vztahu s pachatelem pouze jedna oběť. Jedna má zaměření na manuální práce a poslední participantka na administrativu.

4.3 Zpracování a interpretace výsledků výzkumného šetření

Časový harmonogram:

- Duben-červen 2019 – strategie přípravy, shromažďování a zpracování informací z pramenů;
- Červenec 2019 – tvorba cílů a výzkumných otázek k praktické části;
- Srpen 2019 – sestavení a formulace otázek k rozhovoru;
- Září-říjen 2019 – oslovení budoucích participantů a realizace rozhovorů;
- Říjen-listopad 2019 – zpracování výsledků rozhovoru a jejich následná analýza formou kódování;
- Prosinec 2019–únor 2020 – konečná úprava a dokončení praktické i teoretické části diplomové práce.

Teoretickou část jsme psali v průběhu tvorby praktické části, začali jsme v dubnu 2019.

Rozhovory byly uskutečněny v měsíci říjen. Schůzky byly domluveny přes email. Před rozhovory jsme si připravili základní otázky, které jsme chtěli položit. Ty jsou uvedené v Příloze č. 5. Otázky jsme sestavovali na základě výzkumných otázek, které jsme si dopředu určili. Ptali jsme se na rodinnou anamnézu, příčiny a průběh domácího násilí a na jeho důsledky. Ohledně první výzkumné otázky: „V jaké sociálně ekonomické situaci se nachází rodiny participantů?“ nás zajímalo, zda je oběť i pachatel zaměstnaná, jestli pobírají nějaké sociální dávky, jestli bydlí na vesnici nebo ve městě a jaké mají nejvyšší dosažené vzdělání. Ohledně druhé výzkumné otázky: „Co bylo nejčastější příčinou domácího násilí u oslovených participantů?“ jsme se ptali na rodinnou anamnézu, tedy zda mají společné děti, pachatelovo dětství, vztahy v rodině, způsob trávení volného času všech členů rodiny. Dále nás zajímal abúzus alkoholu a jiných návykových látek, jestli pachatel trpí nějakým psychickým onemocněním, zda pachatel ztratil zaměstnání, jestli byl často ve stresu nebo žárlil, a také jestli nebyl v dětství týrán nebo šikanován. Nezapomněli jsme se také zeptat, jestli si oběť pamatuje, co vyvolalo první incident a jestli existují nějaké jiné příčiny, na které jsme se nezeptali, a mohly domácí násilí vyvolat. U naší poslední výzkumné otázky: „Jak dlouho trvalo participantům, než se odhodlali domácí násilí řešit a na koho se s tím obrátili?“ jsme se ptali, jak dlouho byly oběti s partnerem ve vztahu, po jak dlouhé době domácí násilí začalo, zda oběť odešla a po jak dlouhé době, co jí v tom bránilo a naopak co jí k odchodu motivovalo. Dále jsme se zeptali, zda se oběť obrátila na někoho pro radu či pomoc. V průběhu rozhovoru jsme se ptali na základní otázky, které dokazují, že se jednalo o domácí násilí. Ptali jsme se na druh násilí, zda se násilí opakovalo a zhoršovalo

a jestli a jak probíhala fáze klidu. Pro vytvoření kazuistiky a sociogramu jsme se u každého případu ptali na vztahy jednotlivých členů rodiny, způsob trávení volného času, průběh domácího násilí, obecné informace o domácím násilí, jeho příčiny a následky, potrestání pachatele, využití pomoci přátel a zařízení a vliv na děti a současný styk s pachatelem. Tyto naše předem zvolené otázky nám pomáhají k naplnění cílů praktické části diplomové práce a k patrnému vyvrácení těchto mýtů:

1. Domácí násilí probíhá pouze v rodinách s nižším sociálně ekonomickým statusem.
2. Příčinou domácího násilí je vždy a pouze alkoholismus a jiné toxikomanie.
3. Oběť svou nepříznivou sociální situaci zvládne rychle vyřešit bez pomoci druhých a o odchodu nijak dlouho nepřemýšlí, ihned to udělá.

Ještě před samotným rozhovorem jsme participantky seznámili, jak bude daný rozhovor probíhat. Připomněli jsme jim, že je rozhovor anonymní, mohou ho kdykoliv ukončit, nemusí odpovídat na všechny otázky a že rozhovor bude nahráván pro účely zpracování výzkumu. Nabídli jsme jim také, že si kdykoliv můžeme udělat pauzu. Poté jsme je poprosili, aby podepsali informovaný souhlas s rozhovorem. Dále jsme se zeptali, jak si přejí být oslovení a jak máme oslovovat pachatele (partner/bývalý partner/manžel, atd.). Po odsouhlasení, jsme již přistoupili k rozhovoru. Jak již bylo zmíněno, rozhovory byly nahrávány a odpovědi na jednotlivé otázky jsme si i stručně přepisovali na papír s předem určenými otázkami. Na závěr rozhovoru jsme vše shrnuli, zeptali se, zda by ještě něco chtěli doplnit a poděkovali jim za spolupráci. Rozhovory trvaly individuálně cca 1–2 hodiny.

Jednotlivé odpovědi z rozhovoru jsme si přepsali do záznamových archů, které jsme si vytvořili v programu Microsoft Excel a každý případ popsali zvlášť. Pro lepší přehlednost jsme jejich situaci rozdělili do několika oblastí:

- rodinná anamnéza a anamnéza pachatele;
- příčiny domácího násilí;
- průběh domácího násilí;
- důsledky domácího násilí;
- řešení situace.

Rozhovor jsme analyzovali formou kódování, kdy po přepsání rozhovorů jsme se zaměřili na každý případ zvlášť (otevřené kódování). Dále jsme otázky jednotlivých participantů shromáždili a řešili jednotlivé výzkumné otázky a cíle (axiální kódování). Nakonec jsme z toho vyvodili závěry (selektivní kódování) a zjistili, zda byly naplněny

všechny výzkumné otázky a cíle. Při srovnávání našich příběhů jsme využili i počítání aritmetického průměru. Následně byla u každého případu vytvořena kazuistika. Ta se skládá z rodinné anamnézy (členové rodiny, vztahy v rodině, vzděláním a zaměstnáním jejich členů, apod.), z popisu jejich problému (domácí násilí, jeho cyklus, průběh, možné příčiny) a v poslední části popisujeme, jak svou nepříznivou situaci vyřešili a její důsledky. U rodinné anamnézy uvádíme i sociogram pro lepší přehlednost vztahů v rodině. V neposlední řadě jsme také přemýšleli nad tím, jak by bylo možné výzkum rozšířit, neboli co jiného bychom dále mohli řešit anebo zda se příště více zaměřit na jednu z řešených oblastí.

Ke zpracování údajů jsme využili programy Microsoft Word a Microsoft Excel a pro znázornění sociogramů programy Microsoft Word a Malování. Programy byly využity pro zaznamenání informací a analýzy dat formou tabulek a výšečových grafů.

Nyní již přistupujeme k jednotlivým případům.

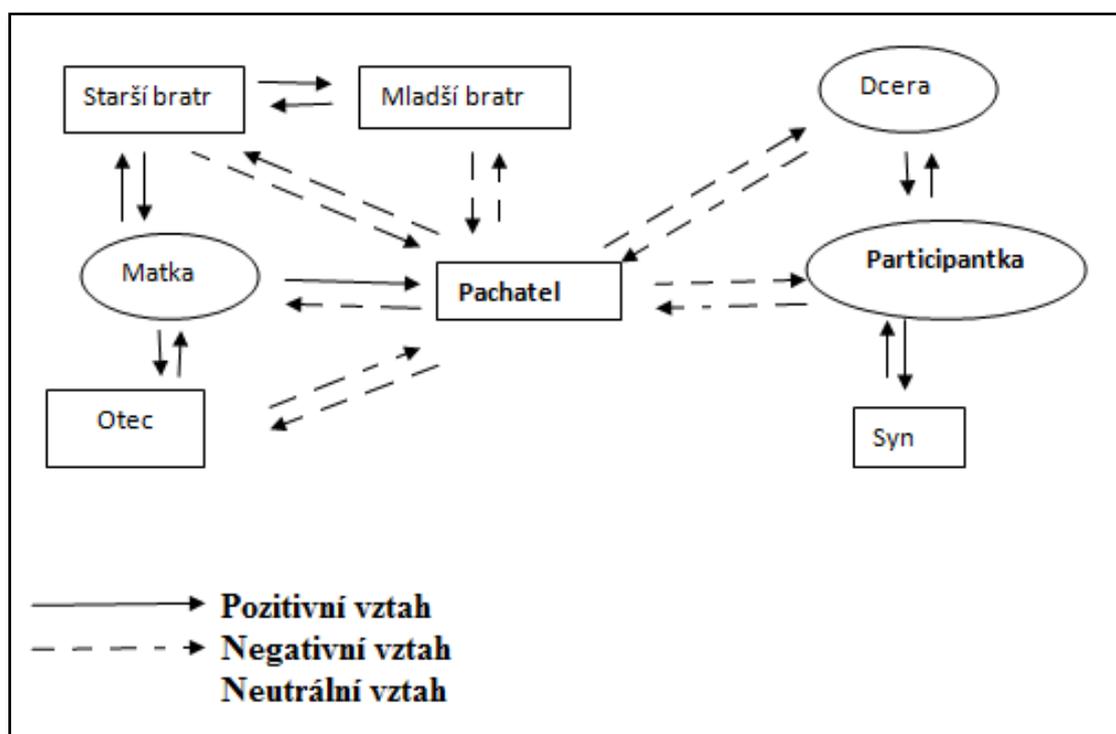
4. 3. 1 Příběh Kateřiny

Rodinná anamnéza

Participantka byla s pachatelem celých 17 let, z toho byli manželé 15 let. Odešla od něj před 10 lety. S bývalým manželem je v kontaktu pouze tehdy, pokud se jedná o soudní řízení v rámci zanedbání povinné výživy. V současné době Kateřina obdržela od svého bývalého manžela pár výhružných dopisů. Pachatel si myslí, že děti zmanipulovala a obrátila proti němu. Během vztahu společně bydleli ve vlastním bytě ve městě. Po odchodu od partnera participantka bydlí společně s dětmi v nájmu a jejich otec se odstěhoval do cizího města. Společně mají dvě děti. Dcera studuje na vysoké škole a syn navštěvuje osmileté gymnázium. Oba bývalí manželé byli během jejich vztahu zaměstnáni jako OSVČ. Bývalému partnerovi se v podnikání nedařilo. Participantka měla malou firmu v jiném oboru. Během vztahu nepobírali žádné dávky, nicméně pachatel si postupně bral půjčky a úvěry a zadlužil tak celou rodinu. Bývalá manželka teprve nedávno svou část dluhů splatila. Bývalý manžel mj. také zpronevěřil peníze bytového družstva. Vztahy v rodině jsou různorodé. Děti s otcem nejsou v žádném kontaktu a na domácí násilí si nevzpomínají. Syn byl malý a dcera vzpomínky vytěsnila. Dcera se s otcem vidá pouze u soudu kvůli soudnímu řízení zanedbání povinné výživy a kontaktuje ho ohledně jejích výdajů pouze přes email matky. S otcem se vidat nechce. Nepřeje si, aby o ní věděl jakékoliv informace. Má z něj strach. Po rozvodu rodičů musela navštěvovat psychologa kvůli výhružným

dopisům, které jí otec poslal. Syn má k otci neutrální vztah. Krátce po rozvodu se s ním párkrát setkal, nicméně dnes je pro něj otec cizí člověk. Vztah mezi matkou a dětmi je velice pozitivní. Často společně tráví volný čas. Jezdí na výlety a na společnou dovolenou. Hrají společenské hry, chodí do kavárny a za kulturou. Co se týče vztahu dětí k babičce z otcovy strany, vztahy jsou také pozitivní. Děti babičku pravidelně navštěvují a mají jí rádi. Pachatel má od bratrů zakázáno jejich matku navštěvovat, jelikož jí pouze využívá a slídí od ní peníze. Matka ho však má ráda, je to přeci její syn. S bratry se pachatel nebaví. Jeho otec před necelými deseti lety zemřel. Vztah mezi sebou také neměli dobrý.

Model rodinných vztahů

Sociogram 1 Model rodinných vztahů u Kateřiny

Popis jejich nepříznivé sociální situace

Domácí násilí začalo po dvou letech manželství, tedy po čtyřech letech vztahu. Z počátku se jednalo o pouhé signály a postupně se to začalo zhoršovat. Největší intenzitu násilí nabralo při druhém těhotenství, resp. po deseti letech vztahu. Násilí mělo formu psychickou, ekonomickou a sexuální. Objevovaly se zde i fáze klidu. Cyklus probíhal v pravidelných intervalech tři měsíce klidu a měsíc plný násilí. Usmíření probíhalo v rámci slibu manželovi, že ho oběť bude poslouchat a bude dělat vše, o co jí požádá. Za příčinu oběť považuje stres a neúspěch z podnikání. Léta oběti říkal, jak je neschopná, později, když začala

oběť také podnikat, obnovila si řidičský průkaz a začala se stýkat s lidmi, si uvědomila, že není tak neschopná, jak jí partner říkal a že si na ní vylívá pouze zlost kvůli svému vlastnímu neúspěchu. Pachatel nikdy nebyl žárlivý a alkohol užíval pouze příležitostně. Pochází z úplné rodiny, kde k domácímu násilí ani syndromu CAN nikdy nešlo.

Řešení problému a jejich důsledky

Matka přemýšlela o odchodu celých pět let. Doprovázel jí při tom však strach a obavy. Participantka tolikrát od partnera utekla nebo odešla, vždy se však k manželovi vrátila a usmířila se s ním tím způsobem, že mu slíbila, že bude dělat vše, o čem jí žádá. *"Domácí násilí se zhoršovalo a stupňovalo, až jsem pochopila, že i když budu dělat vše, co ode mne manžel žádá, nikdy to nebude pro něj dobře a trest přijde vždy"* Uvádí Kateřina. *"O odchodu od manžela jsem snila cca pět let, přesně tak jak jsem si můj odchod představovala, tak také proběhl. Bylo mi špatně z toho, co se u nás doma dělo, bylo mi hrozně z toho, čeho byly naše děti svědkem. Nakonec mi bylo zle i ze mě samotné, z toho, že dělám to, k čemu mě nutí proti mé vůli. Nemohla jsem se na sebe ani podívat do zrcadla. Najednou jsem věděla, že odejdu a nikdy se nevrátím, i kdyby děti chtěly zůstat s otcem"* Dále oběť uvádí. Další obavy doprovázel také strach z manžela a jeho výhrůžky, co se stane, když odejde. Část z nich dokonce i splnil. Obávala se také z toho, kde budou bydlet a jak se vypořádá s financemi. S tím jí pomohli její rodiče. Poté co se dcera participantce svěřila, že chce, aby od otce odešli, se po neúspěšném hledání bydlení přestěhovala oběť společně s dětmi k jejím rodičům. Zde pobývali do doby, než jim matka zajistila nový domov. Její rodiče jí finančně pomáhají dodnes a je jim za to velice vděčná. Po skoro dvaceti letech matka ukončila podnikání a stala se státním zaměstnancem v lékárně. Matka mj. pobírá i přídavky na děti a příspěvek na bydlení. Otec alimenty neplatí a až po deseti letech byl teprve za zanedbání povinné výživy odsouzen, a to pouhou podmínkou. Participantka po deseti letech stále nebyla schopna navázat nový vztah, příčinou však může být, že veškerý čas je v práci nebo doma s dětmi. Dcera má psychické problémy. Celý život žije a nadále bude žít ve strachu, že se otec někdy vrátí, aby matce ublížil. Otec si našel novou přítelkyni. Zda je u nich taktéž domácí násilí, participantka netuší. Pachatel je již deset let bez práce a zadlužuje se čím dál víc. Nedávno mu byla diagnostikována porucha osobnosti. Za domácí násilí nikdy nebyl potrestán. Oběť to nenahlásila kvůli obavám, jak by to prokázala. S vypořádáním její situace jí pomohl psychiatr.

Analýza problému

Obecné informace	
Svěděk/oběť	Oběť
Druh domácího násilí	Ekonomické, psychické a sexuální
Délka vztahu	17 let z toho 15 let manželé

Finanční situace	
Zaměstnání a příjmy	Matka během vztahu OSVČ, nyní pracuje ve zdravotnictví Otec během vztahu také OSVČ, dnes nepracuje
Sociální dávky	Během vztahu ne Od rozvodu matka pobírá příspěvek na bydlení, na dítě

Příčiny	
Rodina z otcovy strany	Úplná rodina Dva bratři Otec alkoholik
Pachatelovo dětství - syndrom CAN/domácí násilí?	Ne
Stres	Ano
Ztráta zaměstnání před prvním incidentem	Ne Později neúspěch v podnikání
Žárlivost	Ne
Abúzus alkoholu/jiných návykových látek	Ano, závislost na cigaretách Alkohol pouze příležitostně
Psychické onemocnění	Ano Porucha osobnosti
Co vyvolalo první incident?	Neúspěch v povolání, Stres

Důsledky	
Délka domácího násilí	Cca 7 let Téměř celé manželství náznaky, ale největší rozvoj od 2002
Přemýšlení o odchodu od partnera	Ano
Jak dlouho přemýšlela?	5 let
Realizace odchodu	Ano
Motivace	Dcera + Uvědomění si závažnosti situace
Obrácení se na nějakou sociální službu/zařízení/známého	Psychiatr, manželský poradce Kamarádka

Tabulka 4 Příběh Kateřiny

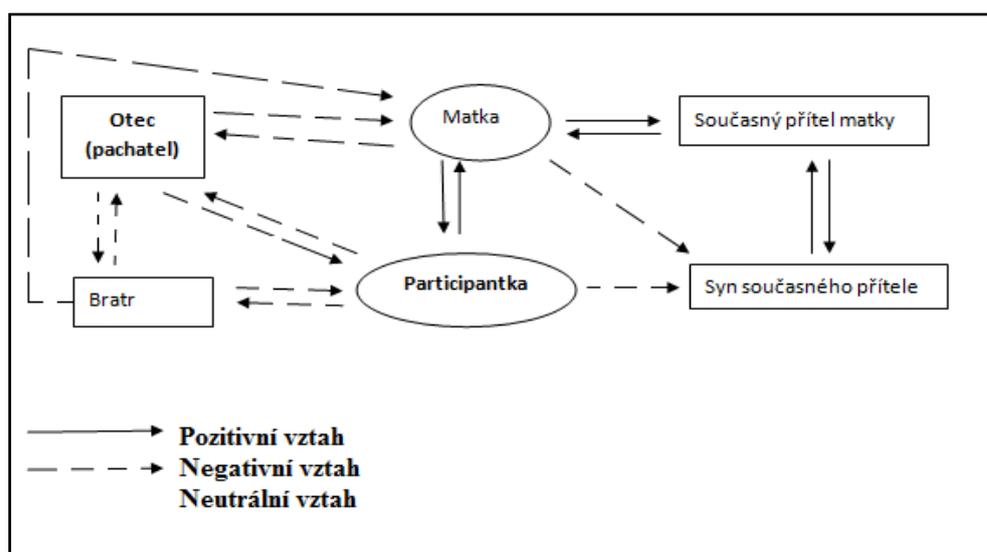
4. 3. 2 Příběh Lindy

Rodinná anamnéza

Linda pochází z města a má jednoho sourozence, bratra, který je o čtyři roky mladší. Společně bydlí u mámy a jejího nového přítele. Dívka má ještě nevlastní sourozence. Jedna je sestra, dcera jejího biologického otce z předešlého manželství a druhý je nevlastní bratr od matčina současného přítele. Vztahy v rodině jsou velmi různorodé. S biologickým otcem momentálně nejsou v kontaktu. Dříve, po rozvodu rodičů, se dívka s otcem stýkala, nicméně poté co si uvědomila otcovo chování, neplacení alimentů a nesplnitelných slibů, které jí dával, kontakt přerušila. Její bratr ještě nedávno u otce pobýval, nicméně po incidentu s Policií ČR, kdy přišla k nim do bytu a oznámila, že se musí vystěhovat, jelikož otec neplatil nájem, se bratr odstěhoval zpět k matce a přerušil s ním také styky. Co se týče vztahu rodičů, komunikovali spolu přes telefon, když bylo potřeba ohledně jejich syna. Vztah dívky s matkou je poměrně dobrý, ve volném čase si spolu sednou a povídají si anebo zajdou někam do kavárny. Vztah s bratrem již dobrý nemají. Dříve když se Linda o bratra často starala, protože máma často pracovala, byl ještě jejich vztah dobrý. Později, když se u bratra objevily psychické problémy, začal se hádat s jejich matkou a odstěhoval se k otci, byl jejich vztah narušen. I přes přestěhování zpátky k matce, syn matku nerespektuje. Se svou babičkou z otcovy strany se občas vídají. Co se týče současného přítele matky, dochází k častým hádkám mezi nimi, zejména kvůli jeho synovi z předešlého manželství. Když jsou všichni pohromadě, přítel se věnuje výhradně jemu a ostatním ne. Syn však jen využívá jeho náhlého zájmu, dříve totiž o něj nejevil žádný zájem.

Participantka momentálně studuje na vysoké škole a má zaměstnání na částečný úvazek. Matka pracuje v oboru zdravotnictví a pobírá invalidní důchod. Nevlastní otec podniká. O svém biologickém otci neví, zda má zaměstnání. Pouze ví, že neplatí alimenty. Žádné sociální dávky nepobírají.

Model rodinných vztahů

Sociogram 2 Model rodinných vztahů u Lindy

Popis jejich nepříznivé sociální situace

Dívka byla svědkem fyzického, ekonomického a psychického násilí, které trvalo celkem 11,5 let. Začalo po půl roce vztahu ještě před svatbou. Jako u každého násilí zde existovaly fáze klidu. Probíhaly formou slibů a omluv. Ty se pomalu zkracovaly, vytrácely a došlo až k tomu, že pachatel své chování již nijak neomlouval a jednoduše to ignoroval. V jednotlivých atakách nebyl žádný systém. Někdy to probíhalo každý den, jindy zase byl dva týdny klid. Oběť žila ve strachu, kdy partner opět zaútočí. Matka se díky němu i zadlužila. Pachatel si často hledal záminky pro týrání.

Po dlouhém rozhovoru ohledně příčin jsme zjistily, že jedinou možnou příčinou by mohla být šikana v pachatelově dětství. Otec byl šikanován jak svými spolužáky, tak i sourozenci, kvůli vadě řeči. Pachatelův otec byl závislý na návykových látkách a je možné, že v jeho rodině taktéž docházelo k domácímu násilí nebo syndromu CAN. Pachatel nebyl ve stresu ani závislý na návykových látkách. Neprojevoval ani žárlivost vůči jiným mužům. Netrpí ani žádným psychickým onemocněním. Co vyvolalo první incident, dívka netuší.

Řešení problému a jejich důsledky

Matka přemýšlela o odchodu celých pět let. Na odchod ho i upozorňovala, čekala zlepšení. „*Chvíli byl klid, ale nic se nezměnilo*“ Uvádí Linda. Důvodem, proč matka neodešla od partnera dřív, bylo, že nechtěla rozvracet rodinu. Poté, když byly děti větší, si uvědomila, že to zvládne. Domácí násilí nenahlašovala, řešila pouze rozvod. Na žádnou sociální službu

se neobrátila. O své situaci se zmínila pouze sousedům a rodině. Rodiče jí často říkali, ať od partnera odejde, nicméně azyl jí nenabídli. Sousedé jí nabídli pomoc u církve, kde probíhá setkání komunity. Matka se na pár informací o tom poptala, ale pomoc u nich nakonec nevyhledala.

Analýza problému

Obecné informace	
Svěděk/oběť	Svěděk
Druh domácího násilí	Fyzické, psychické i ekonomické
Délka vztahu	12 let

Finanční situace	
Zaměstnání a příjmy	Oba stále zaměstnaní - otec OSVČ, matka pracuje ve zdravotnictví a pobírá invalidní důchod
Sociální dávky	Nepobírají

Příčiny	
Rodina z otcovy strany	Úplná Otec alkoholik
Pachatelovo dětství - syndrom CAN/domácí násilí?	Je to možné Šikana od sourozenců a spolužáků
Stres	Ne
Ztráta zaměstnání před prvním incidentem	Ne
Žárlivost	Ne
Abúzus alkoholu/jiných návykových látek	Ne
Psychické onemocnění	Ne
Co vyvolalo první incident?	Participantka si nevzpomíná

Důsledky	
Délka domácího násilí	11,5 let
Přemýšlení o odchodu od partnera	Ano
Jak dlouho přemýšlela?	5 let
Realizace odchodu	Ano
Motivace	Až byly děti větší, uvědomila si, že to dokáže
Obrácení se na nějakou sociální službu/zařízení/známého	Sousedí, rodiče

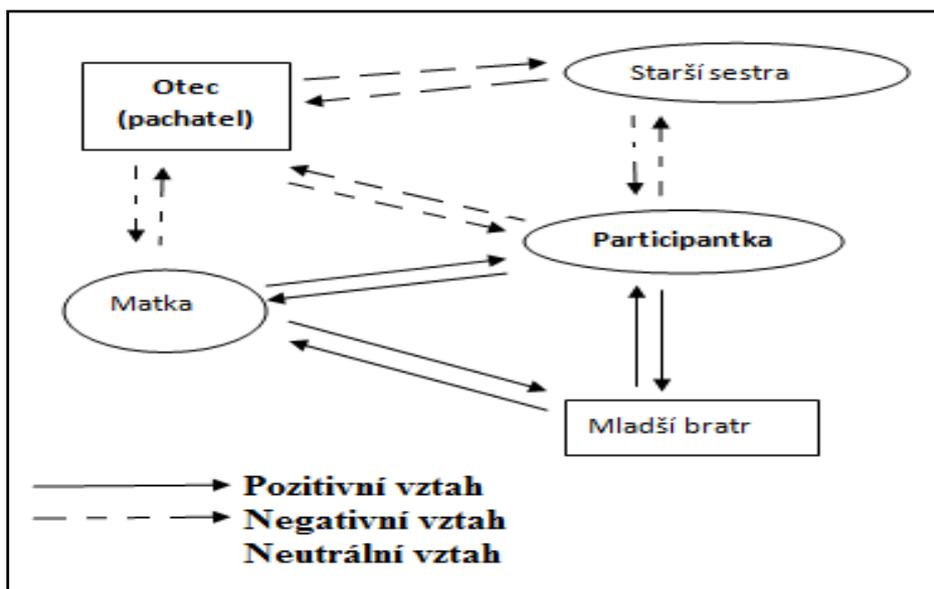
Tabulka 5 Příběh Lindy

4. 3. 3 Příběh Magdalény

Rodinná anamnéza

V tomto případě se jedná o domácí násilí mezi partnery, kteří jsou spolu 27 let. V současné době žijí manželé stále spolu a mají tři děti. Jedno z dětí je participantka. Jejich finanční situace je dobrá. Oba dva mají stálé zaměstnání. Žena pracuje ve zdravotnickém sektoru a její manžel, pachatel, je OSVČ. Nepobírají žádné dávky a vlastní rodinný dům na vesnici. Vztahy v rodině jsou velmi různorodé. Vztah mezi participantkou a pachatelem je špatný. Netráví spolu volný čas. Dívka ho považuje pouze jako finanční podporu, přispívá jí na studia. S matkou má vztah velice dobrý. Rozumí si spolu, řeší spolu všechny problémy. Dcera se na ní může kdykoliv spolehnout a to stejné matka na ní. Často tráví volný čas společně, zejména o víkendu spolu dělají domácí práce nebo si povídají u televize. Občas jezdí za kulturou a chodí cvičit. S její starší sestrou je to těžké. Sestra zdědila mnoho genů po otci, převzala po něm stejný vzorec chování. *"Když je sestra v klidu, je v pohodě, ale stejně si musím dávat neustále pozor na pus, co před ní řeknu!"* tvrdí participantka. Magdaléna se s ní snaží vyjít, nicméně sestra na ní neustále žárlí, a to ve všech oblastech: na vztah s ostatními členy rodiny, úspěšnost ve škole, její poslušnost a povahu, vzhled, a to narušuje jejich vztah. Jednou za čtvrt roku se společně samy schází a jdou např. za kulturou. Jindy, když spolu tráví čas, tráví ho i s ostatními členy rodiny. Se svým mladším bratrem mají pozitivní vztah. Ten sice také zdědil špatnou stránku po otci, ale společně s matkou se jí snaží potlačit a rozvíjet jeho kladné stránky. Často spolu tráví volný čas. Participantka se mu snaží co nejvíce věnovat, aby si matka na chvíli odpočinula. Vztah rodičů je špatný. Nebaví se spolu, spí odděleně již deset let. Když spolu mají mluvit, vždy to vyústí v hádku. Navzájem se neposlouchají a neumí společně řešit problémy. *"V naší rodině se nic nevyřeší s chladnou hlavou"* Uvádí Magdaléna. K jejich synovi, matka s ním má vztah dobrý, neustále se o něj stará, je s ním celý jeho život. S otcem syn nevychází. Matka si myslela, že když se mu narodí syn, bude se mu více věnovat než svým dcerám, nicméně otec na něj nemá čas. Dříve s ním syn ani nechtěl nikam chodit, teď v něm vidí mužský vzor. Sice spolu netráví čas, ale mají se rádi. Starší sestra má s otcem silně negativní vztah. Otec jí má sice rád, ale dcera k němu cítí odpor a vztek. *„Sestra ho vyloženě nenávidí.“* uvádí její mladší sestra. Nikdy spolu nevycházeli, nerozumí si. Nevydrží spolu ani v jedné místnosti. Otec vždy upřednostňoval participantku před ní, jelikož její mladší sestra neodmlouvala a pomáhala mu. Starší dceru nikdy za nic nepochválil a nic pro ni neudělal.

Model rodinných vztahů

Sociogram 3 Model rodinných vztahů u Magdalény

Popis jejich nepříznivé sociální situace

Domácí násilí začalo po osmi letech partnerství. Probíhalo ekonomickou, sociální a psychickou formou, které mělo významný vliv i na děti. Postupně se zhoršovalo. Otec na matce nechává velkou odpovědnost: oběť se musí sama starat o děti, pachatel jí nedává žádné peníze na jídlo a jiné pravidelné výdaje, nemají společný rozpočet, matka nemůže vůbec nic, s kamarádkami se nevidá, na cvičení chodí jedenkrát týdně v čase synova kroužku anebo když syn večer spí, celý den mimo zaměstnání se stará pouze o syna a chod domácnosti. Oběť si nic nemůže koupit pro radost, jelikož všechnu výplatu utratí za jídlo a domácnost. Platí také veškeré náklady za dům např. energie. Otec platí pouze nepravidelné větší výdeje např. kroužky, tábor. Dcerám zaplatil vysokou školu, nicméně každý den jim to připomíná a vyčítá. Pro lepší přehled jejich finanční situace, matce z výplaty nic nezůstane, nemá naspořené žádné peníze a otcí každý měsíc zůstane minimálně polovina výplaty. Oblečení sobě a členům rodiny odmítá většinou kupovat a větší část svých peněz utratí za cigarety a alkohol v hospodě. Probíhá zde pravidelný cyklus. Omluvy a sliby, že se partner změní, předchází fázi klidu. Násilí zde trvá devatenáct let. Otec pochází z úplné rodiny a má dvě starší sestry. Užívá návykové látky: alkohol a cigarety, na kterých je závislý patnáct let a léčbu odmítá. Když nemůže pít je nepříjemný. Často kvůli tomu bývá ve stresu a to způsobuje domácí násilí. Další možnou příčinou je jeho temperament a osobnostní rysy. Samotný abúzus alkoholu spíše podporuje jeho kladnou stránku, kdy se s ním dá vézt normální konverzace.

Řešení problému a jejich důsledky

Matka přemýšlí o odchodu každý den, nicméně poté co se jí narodilo nejmladší dítě, přestala o odchodu uvažovat a plánuje počkat, až její děti vyrostou. Brání jí v tom také její finanční situace a společný dům, který společně s manželem postavila vlastníma rukama a nechce ho jen tak manželovi nechat. Se svou situací se na nikoho neobrátila, pouze jen nejlepší kamarádce. Participantka domácí násilí poznala sama. Dříve s ní o tom matka nechtěla mluvit, v současné době se spolu o tom otevřeně baví.

Analýza problému

Obecné informace	
Svědék/oběť	Svědék
Druh domácího násilí	Psychické, sociální a ekonomické
Délka vztahu	27 let

Finanční situace	
Zaměstnání a příjmy	Otec OSVČ Matka zaměstnána ve zdravotnictví
Sociální dávky	Ne

Příčiny	
Rodina z otcovy strany	Úplná Dvě sestry
Pachatelovo dětství - syndrom CAN/domácí násilí?	Ne
Stres	Ano
Ztráta zaměstnání před prvním incidentem	Ne
Žárlivost	Ne
Abúzus alkoholu/jiných návykových látek	Ano Alkohol, cigarety 15 let závislost, neléčeno, každý den abúzus
Psychické onemocnění	Ne
Co vyvolalo první incident?	Není známo

Důsledky	
Délka domácího násilí	19 let
Přemýšlení o odchodu od partnera	Ano
Jak dlouho přemýšlela?	15 let
Realizace odchodu	Ne
Motivace	Obava z finanční situace + společný rodinný dům
Obrácení se na nějakou sociální službu/zařízení/známého	Pouze kamarádce

Tabulka 6 Příběh Magdalény

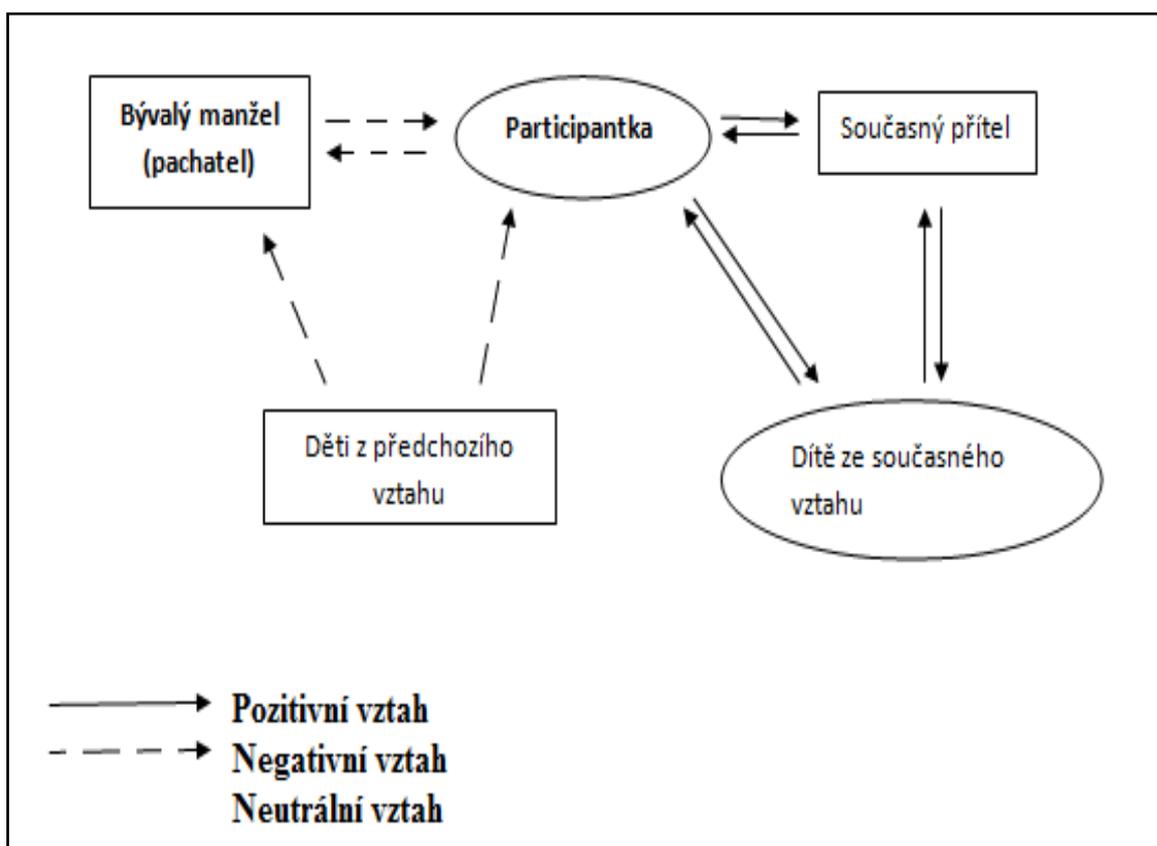

4. 3. 4 Příběh Natálie

Rodinná anamnéza

Natálie žila s manželem celých patnáct let. Z jejich manželství jsou dvě děti, chlapci. Participantka má ještě dvě další děti, chlapce a dívku (jedno z předešlého vztahu a druhé ze současného). Společně s novým přítelem, se kterým má jedno ze čtyř dětí, bydlí v rodinném domě na vesnici. Děti se se svým otcem nevidají. Vztahy v rodině jsou špatné, děti z předchozího manželství se k matce chovají povýšeně, vulgárně a matku nerespektují. Volný čas společně netráví. Oba manželé mají stále zaměstnání. Bývalý manžel (pachatel domácího násilí) je zaměstnán jako učitel. Participantka jako zlatnice. Rodina nepobírá ani nepobírala žádné sociální dávky.

Model rodinných vztahů

Sociogram 4 Model rodinných vztahů u Natálie

Popis jejich nepříznivé sociální situace

Jak již bylo zmíněno, žena byla s manželem celých patnáct let. Domácí násilí propuklo asi tři roky po začátku vztahu, kdy se jim narodilo první dítě. Pro manžela byla tato situace velmi stresová, a tak posléze začal pít alkohol. S abúzem alkoholu se manžel postupem času začal chovat čím dál agresivněji, až to postupně propuklo v domácí násilí. Domácí násilí, jak je u něj typické, se i v této rodině postupně zhoršovalo. Došlo to až k té situaci, že se jedno z dětí pokusilo o sebevraždu. V tomto případě se jednalo o psychické a fyzické domácí násilí, které bylo páchané i na dětech. Násilí bylo typické pachatelovým vyhrožováním, zesměšňováním oběti, citovým a fyzickým týráním manželky a dětí. Domácí násilí zde celkem trvalo dvanáct let. Okolí pachatele považovalo za spořádaného otce, nicméně doma před dětmi při lehčí formě matku ponižoval, na Vánoce dětem nekoupil žádný dárek, apod. Násilí se stupňovalo, probíhalo až několikrát týdně. Pachatel užíval alkohol celých třináct let. O léčbě uvažoval, nicméně nikdy se neléčil.

Řešení problému a jejich důsledky

Matka se po dobu pěti let odhodlávala od partnera odejít, nicméně neměla kam jít. S její situací se svěřila akorát kamarádkám, ale nikdy se neobrátila na žádnou službu či zařízení. Z této situace jí pomohl až současný přítel, se kterým se během jejího předešlého vztahu seznámila. Zajistil jí emoční, sociální a materiální zázemí. Matka neváhala se k němu i s dětmi přestěhovat a osvobodit je tak od domácího násilí.

V současné situaci je oběť spokojená a domácí násilí si nepřipouští. Snaží se začít nový život. S novým partnerem má tříleté dítě a má stálé zaměstnání. Děti z předchozího vztahu svůj volný čas tráví touláním se po obchodních domech, kouří cigarety a marihuanu. Domácí povinnosti neplní a jejich školní úspěšnost se čím dál více zhoršuje (špatné známky, opakování ročníku). Jedno z dětí trpí depresemi a má suicidální sklony. Další má enurézu, kterou způsobuje často stres.

Analýza problému

Obecné informace	
Svěděk/oběť	Oběť
Druh domácího násilí	Fyzické, psychické, i na dětech Několikrát týdně
Délka vztahu	15 let

Finanční situace	
Zaměstnání a příjmy	Oba stále zaměstnání - otec učitel, matka zlatnice
Sociální dávky	Ne

Příčiny	
Rodina z otcovy strany	Úplná, jedináček
Pachatelovo dětství - syndrom CAN/domácí násilí?	Není známo
Stres	Ano
Ztráta zaměstnání před prvním incidentem	Ne
Žárlivost	Ano
Abúzus alkoholu/jiných návykových látek	Abúzus alkoholu 13 let Nikdy neléčeno
Psychické onemocnění	Ne
Co vyvolalo první incident?	Stres z narození prvního dítěte, obava z nezaopatření rodiny Později stres a obavy „řešeny“ abúzem alkoholu

Důsledky	
Délka domácího násilí	12 let
Přemýšlení o odchodu od partnera	Ano
Jak dlouho přemýšlela?	5 let
Realizace odchodu	Ano
Motivace	Současný přítel a možnost kam jít
Obrácení se na nějakou sociální službu/zařízení/známého	Pouze na kamarádky a současného přítele

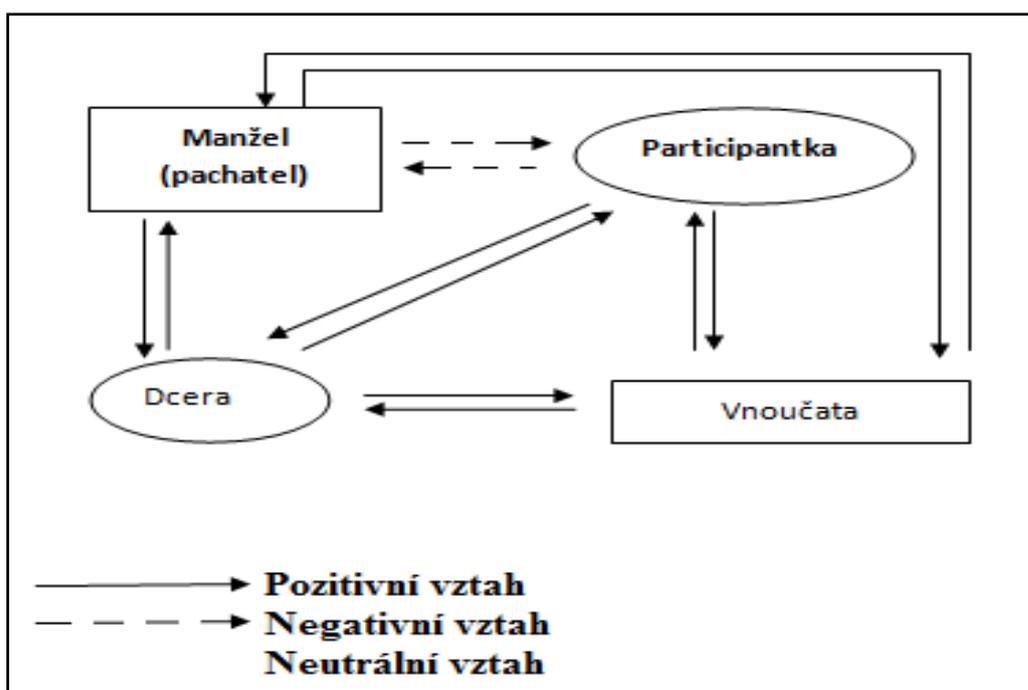
Tabulka 7 Příběh Natálie

4. 3. 5 Příběh Otýlie

Rodinná anamnéza

Tato participantka žije s manželem celých šestnáct let. Z jejich manželství nejsou žádné děti. Paní má jednu dceru z předešlého manželství. Současný manžel, pachatel, nemá žádné děti a je ženatý poprvé. S manželem žije v rodinném domě na vesnici. Dcera má již vlastní rodinu a bydlí ve vedlejší městi. Participantka je tedy i dvojnásobnou babičkou. Vztahy v rodině jsou pozitivní. Všichni často společně tráví volný čas, jezdí k sobě na návštěvy, manželé hlídají vnoučata, apod. Dcera, ani ostatní členové rodiny, o domácím násilí nic netuší. Na veřejnosti se manžel participantky tváří jako milující manžel, nevlastní otec a dědeček. Dcera ho považuje jako za vlastního. Vnoučata s ním též vychází. Stejně pozitivní vztahy má i dcera s vnoučaty k participantce. Vztah mezi participantkou a manželem je špatný. „Dokud se nenapije, je v pohodě, jakmile ale přijde opilý, nedá se s ním normálně bavit.“ Uvádí Otýlie. Alkohol užívá skoro každý den. V současné době partnerka uvažuje o odchodu od partnera. Momentálně podala žádost o rozvod. Její manžel s tím souhlasil. Dcera a její rodina však nechápu, proč chce participantka od partnera odejít. I přes jeho závislost na alkoholu, má manžel stále zaměstnání. Pracuje jako automechanik. Kvůli špatnému zdravotnímu stavu je manželka nezaměstnaná, má invalidní důchod. Rodina nepobírá žádné sociální dávky.

Model rodinných vztahů

Sociogram 5 Model rodinných vztahů u Otýlie

Popis jejich nepříznivé sociální situace

Domácí násilí začalo zhruba po dvou letech od začátku vztahu. Manžel ztratil zaměstnání a začal kvůli tomu pít alkohol, a to spustilo domácí násilí. Násilí bylo psychické, fyzické a ekonomické formy. Násilí začalo drobnými nadávkami, výčitkami a ponižováním, když byl manžel opilý. Postupně se to zhoršilo až k fyzickému týrání. Participantka se kvůli němu zadlužila. Domácí násilí se stupňovalo, až to participantku párkrát dostalo k úvahám o sebevraždě. Násilí probíhalo několikrát týdně až denně, vždy když byl manžel opilý. Časem u něj propukla závislost. Manžel si závislost na alkoholu nepřipouští, a proto se odmítá léčit. Po násilném ataku se neomluví, ignoruje to a nepřipouští si to. Fáze klidu nastává potom, co se manželé usmíří. Manžel je na ní chvíli hodný a poté opět dojde k násilné fázi. Sliby a omluvy, vždy participantku přesvědčily, aby s manželem zůstala. V současné době to již nemohla vydržet, řekla si, že kvůli němu nezhodí život, a tak se rozhodla od něj odejít a začít znovu. *„Uvědomila jsem si, že mám vnoučata a rodinu, které na mě záleží a že nemá cenu spáchat sebevraždu kvůli nějakému alkoholikovi, přeci je i jiné řešení.“* Tvrdí participantka.

Řešení problému a jejich důsledky

Otýlie se naštěstí z toho nejhoršího dostala, dluhy splatila a začala uvažovat o rozvodu. Manžel s rozvodem souhlasí. Manželka se obrátila na pomoc Bílého kruhu bezpečí, který ji s celou situací velmi pomáhá. Z rodiny a přátel se nikomu o domácím násilí nesevěřila, pouze se zmínila o odchodu od partnera. Domácí násilí nahlásila na Policii.

Analýza problému

Obecné informace	
Svěděk/oběť	Oběť
Druh domácího násilí	Psychické, fyzické a ekonomické
Délka vztahu	16 let

Finanční situace	
Zaměstnání a příjmy	Manžel zaměstnán jako automechanik, manželka v invalidním důchodě.
Sociální dávky	Ne

Příčiny	
Rodina z otcovy strany	Neúplná, jedináček
Pachatelovo dětství - syndrom CAN/domácí násilí?	Ne
Stres	Ano
Ztráta zaměstnání před prvním incidentem	Ano
Žárlivost	Ne
Abúzus alkoholu/jiných návykových látek	Ano, závislost na alkoholu 14 let Nikdy neuvažoval o léčbě
Psychické onemocnění	Ne
Co vyvolalo první incident?	Ztráta zaměstnání

Důsledky	
Délka domácího násilí	14 let
Přemýšlení o odchodu od partnera	Ano
Jak dlouho přemýšlela?	2 roky
Realizace odchodu Motivace	Zatím ne
Obrácení se na nějakou sociální službu/zařízení/známého	Ano Bílý kruh bezpečí

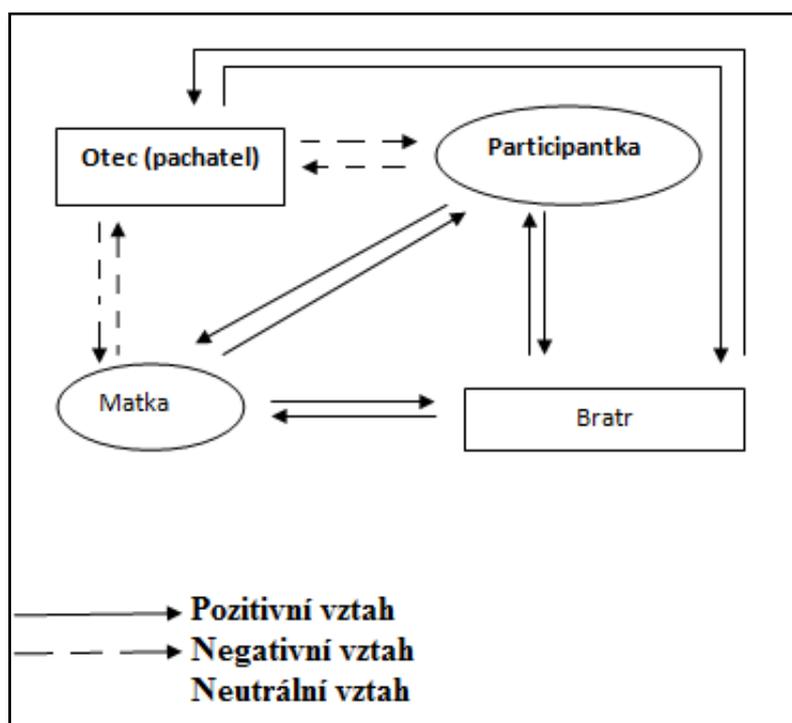
Tabulka 8 Příběh Otýlie

4. 3. 6 Příběh Patricie

Rodinná anamnéza

Tato dívka, pobývala v rodině, kde se dělo domácí násilí, celých dvacet let. V současné době bydlí se svým partnerem. Pochází z úplné rodiny a má jednoho sourozence. Rodiče mají stále zaměstnání a dívka též. Momentálně si dívka dodělává maturitu, jelikož má pouze základní školu. Finanční situace v rodině je poměrně dobrá, rodina nepobírá žádné dávky a příspěvky od státu. Matka je účetní a otec pracuje ve stavebnictví. Rodina společně tráví volný čas, jezdí na různé výlety a závody. Vztahy v rodině jsou dobré. Dívka k nim jezdí pravidelně na návštěvu. Při plnění povinné školní docházky, obě děti neměly dobré známky. Dívce hrozilo opakování ročníku. Děti mj. začaly užívat i návykové látky (alkohol, cigarety). Rodina bydlí v rodinném domě ve městě. Dívka momentálně bydlí v bytě ve stejném městě.

Model rodinných vztahů

Sociogram 6 Model rodinných vztahů u Patricie

Popis jejich nepříznivé sociální situace

Domácí násilí probíhalo z otcovy strany. Docházelo jak k fyzickému, tak i psychickému násilí na manželce a na dětech. Násilí probíhalo cca 1–2x týdně po abúzu alkoholu a postupně se zhoršovalo. Dívka jednou byla i v nemocnici. Po jak dlouhé době domácí násilí začalo, si dívka bohužel nevzpomíná. Uvádí dobu cca před 10–12 lety, kdy

u otce propukla závislost na alkoholu. Alkohol uvádí i jako příčinu. Matka si stále neuvědomuje závažnost situace a s partnerem zůstává.

Řešení problému a jejich důsledky

Domácí násilí nebylo nijak řešeno. Manžel se nikdy se závislostí neléčil. Žena od něj neodešla, smířila se s tím. O odchodu také neuvažovala, pouze její dcera. Ta se před třemi lety přestěhovala k přítelovi a má stálé zaměstnání. S rodinou se vídá pouze v rámci návštěv, už u nich nepřespává. Druhé dítě v rodině stále bydlí a nyní studuje střední školu.

Analýza problému

Obecné informace	
Svědék/oběť	Obojí
Druh domácího násilí	Fyzické a psychické
Délka vztahu	25 let Přetrvává dodnes
Finanční situace	
Zaměstnání a příjmy	Dobrá Vlastní dům, oba stálé zaměstnání – matka účetní, otec pracuje ve stavební firmě
Sociální dávky	Ne

Příčiny	
Rodina z otcovy strany	Úplná, 1 sourozenec
Pachatelovo dětství - syndrom CAN/domácí násilí?	Ne
Stres	Ano
Ztráta zaměstnání před prvním incidentem	Ne
Žárlivost	Ne
Abúzus alkoholu/jiných návykových látek	Ano Závislost na alkoholu - Neléčeno
Psychické onemocnění	Ne
Co vyvolalo první incident?	Abúzus alkoholu

Důsledky	
Délka domácího násilí	10–12 let
Přemýšlení o odchodu od partnera	Ne
Jak dlouho přemýšlela?	-
Realizace odchodu	Ne
Motivace	
Obrácení se na nějakou sociální službu/zařízení/známého	Ne

Tabulka 9 Příběh Patricie

4. 3. 7 Porovnání všech případů

V rámci našeho výzkumu jsme zjišťovali odpovědi na tyto tři výzkumné otázky:

VO1: V jaké sociálně ekonomické situaci se nachází rodiny participantů?

VO2: Co bylo nejčastější příčinou domácího násilí u oslovených participantů?

VO3: Jak dlouho trvalo participantům, než se odhodlali domácí násilí řešit a na koho se s tím obrátili?

Nyní porovnáme každou výzkumnou otázku u všech participantů dohromady. Pro lepší přehlednost uvádíme údaje v tabulkách a jejich následné shrnutí a zjištění.

Obecné informace	Příběh Kateřiny	Příběh Lindy	Příběh Magdalény	Příběh Natálie	Příběh Otýlie	Příběh Patricie
Délka vztahu	17 let	12 let	27 let	15 let	16 let	25 let
Délka násilí	7 let	11,5 let	19 let	12 let	14 let	10–12 let dodnes
Forma násilí	Psychické Ekonomické Sexuální	Fyzické Psychické Ekonomické	Psychické Sociální Ekonomické	Psychické Fyzické I na dětech	Psychické Fyzické Ekonomické	Fyzické Psychické I na dětech
Fáze klidu	Ano, Sliby oběti, že ho bude poslouchat	Ano, Sliby a omluvy pachatele	Ano, Sliby a omluvy pachatele	Ano, Sliby a omluvy pachatele	Ano, Sliby a omluvy pachatele	Ano, když byl střízlivý
Eskalace	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Společné děti	Dvě	Dvě	Tři	Dvě	Žádné	Dvě

Tabulka 10 Obecné informace

Všechny naše participantky byly s partnerem ve vztahu více než deset let. Domácí násilí trvalo déle než pět let. U každého našeho příběhu se násilí nevyskytovalo pouze v jedné formě, ale kombinovalo se. U všech našich příběhů se jednalo o domácí násilí, byly zde fáze klidu a násilí se stupňovalo. Pouze u jednoho našeho případu nebyly v rodině žádné společné děti.

1. mýtus: Domácí násilí probíhá pouze v rodinách s nižším sociálně ekonomickým statusem

Příjmy ze:	Příběh Kateřiny	Příběh Lindy	Příběh Magdalény	Příběh Natálie	Příběh Otýlie	Příběh Patricie
Zaměstnání	Oba stále zaměstnání	Oba stále zaměstnání	Oba stále zaměstnání	Oba stále zaměstnání	Manžel zaměstnán, manželka ne	Oba stále zaměstnání
Dávky	Žádné nepobírají	Žádné nepobírají	Žádné nepobírají	Žádné nepobírají	Žádné nepobírají	Žádné nepobírají
Průměrná mzda	35.000,-	35.000,-	35.000,-	40.000,-	30.000,-	50.000,-

Tabulka 11 Finanční situace rodiny

Finanční situace se liší mezi účastníky pouze tím, že někdo bydlí v nájmu ve městě a někdo vlastní rodinný dům na vesnici, nicméně podle stálých příjmů a nepobírání příspěvků od státu můžeme usoudit, že jejich finanční situace je dobrá. Při porovnání všech případů nejčastěji měly tyto rodiny příjmy okolo 35. 000 Kč. Většinou oba partneři měli během jejich vztahu stále zaměstnání a nepobíraly žádné sociální dávky. Všichni účastníci a jejich rodiny mají české státní občanství. Žádná z rodin účastníků není rodina s nižším sociálně ekonomickým statusem. Tím se pro tyto účely myslí chudoba, nepříznivé životní a bytové podmínky, kulturní a náboženské rozdíly, migrace apod.

Skoro všechny oběti měly obavy z finanční situace po odchodu od partnera, nicméně všechny tři oběti, které od partnera odešly, se s tím úspěšně vypořádaly. Dvěma pomohl nový přítel, třetí zase její rodiče. Ve všech třech případech, ve kterých oběti od partnera odešly, došlo k situaci, kdy otec (pachatel) neplatí dodnes na děti alimenty. Jedna oběť pobírá příspěvek na bydlení a přídavek na děti, jelikož se o ně stále stará sama.

2. mýtus: Příčinou domácího násilí je vždy a pouze alkoholismus a jiné toxikomanie

Příčiny	Příběh Kateřiny	Příběh Lindy	Příběh Magdalény	Příběh Natálie	Příběh Otýlie	Příběh Patricie
Závislost na návykových látkách u pachatele	Závislost na cigaretách, alkohol příležitostně	Ne	Závislost na alkoholu, cigaretách Neléčeno	Závislost na alkoholu Neléčeno	Závislost na alkoholu Neléčeno	Závislost na alkoholu Neléčeno
Stres u pachatele	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano	Ano
Žárlivost pachatele	Ne	Ne	Ne	Ano	Ne	Ne
Psychické onemocnění pachatele	Ano Porucha osobnosti	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Syndrom CAN v rodině pachatele	Ne	Je to možné	Ne	Ne	Ne	Ne
Ztráta zaměstnání u pachatele	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	Ne
Jiné (u pachatele)	Neúspěch v podnikání	Šikana od sourozenců a spolužáků	Temperament, osobnostní rysy, vzorce chování	Stres z narození dítěte, strach z nezaopatření rodiny	-	-

Tabulka 12 Příčiny

U každého z našich příběhů stojí za příčinou domácího násilí něco jiného. U příběhu Kateřiny je příčinou partnerův neúspěch v podnikání a následný stres. U příběhu Lindy souvisí domácí násilí s šikanou v dětství. U příběhu Natálie vyvolalo domácí násilí strach z nezaopatření rodiny a stres z narození dítěte a u příběhu Otýlie ztráta zaměstnání a následný stres. U příběhu Patricie je příčinou abúzus alkoholu a u příběhu Magdalény stres a podrážděnost pachatele, když je střízlivý.

3. mýtus: Oběť svou nepříznivou sociální situaci zvládne rychle vyřešit bez pomoci druhých a o odchodu nijak dlouho nepřemýšlí, ihned to udělá.

Důsledky	Příběh Kateřiny	Příběh Lindy	Příběh Magdalény	Příběh Natálie	Příběh Otýlie	Příběh Patricie
Přemýšlení o odchodu	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne
Jak dlouho?	5 let	5 let	15 let	5 let	2 roky	-
Zábrany	Strach, stud	Strach	Obava z finanční situace + společný rodinný dům	Obava z finanční situace + nemá kam jít	Partnerovy sliby o tom, jak se změní	-
Motivace k odchodu	Dcera + uvědomění si závažnosti situace	Uvědomění si, že to dokáže. Děti vyrostly.	-	Současný přítel, možnost kam odejít	Uvědomění si závažnosti situace a vlastní důležitosti	-
Realizace odchodu	Ano	Ano	Ne	Ano	Zatím ne	Ne
Pomoc zařízení	Ne, pouze pomoc psychiatra, poradce	Ne	Ne	Ne	Ano Bílý kruh bezpečí	Ne
Nahlášení na Policii	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	Ne

Tabulka 13 Důsledky

O odchodu od partnera uvažovalo celkem pět participantů z šesti. Svůj odchod po dlouholetém přemýšlení (v průměru necelých šest a půl let) nakonec zrealizovali pouze tři oběti! Domácí násilí bylo na Policii nahlášeno pouze jednou obětí. Přemýšlení o odchodu byl dlouholetý proces, který u třech participantek trval pět let a u ostatních dvou případů dva roky a patnáct let. Doprovázel je při tom nejčastěji strach a obavy z nadcházející finanční situace. Pouze jedna oběť z šesti se obrátila na zařízení, a to na Bílý kruh bezpečí. Ostatní vyhledaly pomoc u přátel, rodiny či psychiatra a jiných odborníků.

4. 3. 8 Incidence domácího násilí v Olomouckém kraji

Během psaní této diplomové práce nás napadalo mnoho otázek, u jedné z nich jsme se však více pozastavili, a to u otázky: „Mám já vůbec ponětí, kolik mých přátel a známých si domácí násilí prožilo na vlastní kůži?“. Tato otázka byla naší inspirací provést ještě drobný výzkum v rámci diplomové práce s cílem zjistit, kolik našich známých se s domácím násilím setkalo doopravdy, a tím poukázat na fakt, že se domácí násilí může týkat každého z nás a může probíhat i u našich nejbližších, aniž bychom si čehokoliv všimli. Osobně známe čtyři případy domácího násilí, které probíhaly v úzkém okruhu našich přátel a okolí, nicméně odhadujeme, že výsledky budou mnohem vyšší. Tento výzkum je pouze doplňujícím výzkumem naší praktické části. Slouží spíše jako taková zajímavost k dané problematice.

Cíle výzkumného šetření

Cílem našeho výzkumu bylo tedy zjistit, jestli se v našem okolí setkalo s domácím násilím více než 10 % našich respondentů, lépe řečeno jestli více než 10 % našich známých bylo buď obětí anebo přímým svědkem domácího násilí.

Hypotéza tedy zní: Více než 10 % našich respondentů bylo obětí nebo přímým svědkem domácího násilí. Pro přímé svědky domácího násilí se rozumí děti, které vyrůstaly v prostředí domácího násilí. Pro tento výzkum jsme si zvolili ještě jednu hypotézu, a to: Více než 50% respondentů se nikdy s domácím násilím nesesetkalo ani z doslechu. Naším druhým cílem bylo tedy zjistit, kolik respondentů nemá s domácím násilím vůbec žádnou zkušenost.

Metoda sběru dat a konstrukce dotazníku

Byl proveden kvantitativní výzkum, ten proběhl dotazníkovou metodou vytvořenou na internetových stránkách www.my.surveio.com. Dotazník obsahoval pouze jednu otázku s pěti odpověďmi, a to:

1. Setkal (a) jste se někdy s případem domácího násilí?
  - a) Ano, já osobně jsem byl (a) obětí.
  - b) Ano, vyrůstal (a) jsem v takovém prostředí.
  - c) Ano, řešíme tuhle situaci u našich sousedů, známých či jiných příbuzných.
  - d) Ne osobně, ale od známých o takovém případě vím.
  - e) Ne, nesesetkal (a)

Ještě před samotnými odpověďmi, jsme krátce definovali, co vlastně domácí násilí znamená: Domácí násilí může mít několik forem, které se vzájemně mohou kombinovat. Mluvíme o sexuálním, psychickém, fyzickém, ekonomickém a sociálním domácím násilí. Domácí násilí se odehrává výhradně doma, v soukromí a je typické jeho opakováním a eskalací.

Charakteristika vybraného vzorku

Po vytvoření dotazníku jsme oslovili respondenty, celkem 200 příbuzných, přátel a známých pomocí sociálních sítí, přes které jsme s nimi v kontaktu. Jedná se o muže i ženy, bez ohledu na věk, povolání či sociální status, kteří mají trvalé bydliště v Olomouckém kraji. Při oslovování bylo respondentům zdůrazněno, že výsledky jsou anonymní a v případě zájmu se mohou s výsledky seznámit nebo autora dotazníku kontaktovat v případě jakýkoliv dotazů ohledně domácího násilí. Samotný výzkum probíhal celkem tři dny, od 5. února 2020 do 7. února 2020 a poté následovala analýza a vyhodnocení výsledků.

Zpracování, analýza a interpretace výsledků výzkumného šetření

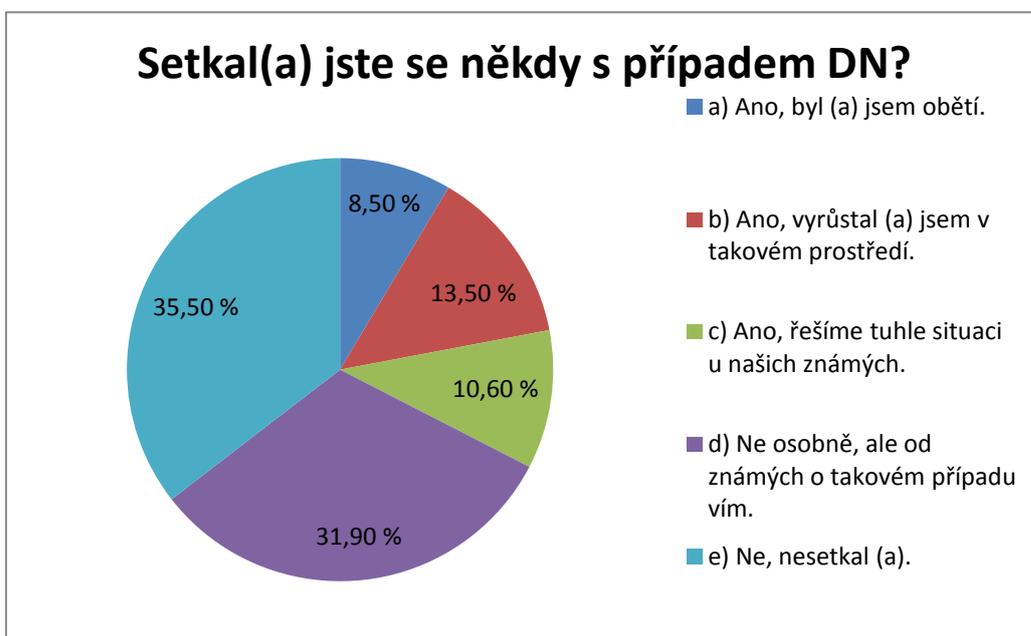
Jak již bylo zmíněno, přes sociální sítě Facebook a WhatsApp jsme oslovili celkem 200 respondentů. Během tří dnů nám odpovědělo celkem 156 respondentů. Vyplňování dotazníku respondentům trvalo v průměru jednu minutu. Celkem 15 osob vyplňování dotazníku nedokončilo, a tím pádem jsme získali celých 141 odpovědí. Odpovědi jsou uvedené pro lepší přehlednost v tabulce a grafu na následující straně.

Při realizaci dotazníku jsme se setkali s mnoha negativními proměnnými. Při obepisování přátel na Facebooku s prosbou, aby vyplnili náš krátký dotazník, nám aplikace Facebook z důvodu možného spamování omezil přeposílání odkazů přes zprávy na dobu určitou. Po uplynutí této doby a obepisování dalších lidí nám Facebook tuto funkci zakázal úplně, museli jsme proto zbytek přátel oslovovat formou zprávy s tím, že odkaz naleznou na našem profilu. Po odeslání této zprávy 200 lidem nám bohužel Facebook zakázal psát zprávy úplně, a proto jsme zbylých 80 přátel z Olomouckého kraje, se kterými jsme v kontaktu pouze na Facebooku, nemohli již nijak oslovit.

Po analýze dotazníku jsme získali tyto výsledky:

Otázka: Setkal (a) jste se někdy s případem domácího násilí?	Počet respondentů u jednotlivých odpovědí
a) Ano, já osobně jsem byl (a) obětí.	12 (8,5 %)
b) Ano, vyrůstal (a) jsem v takovém prostředí.	19 (13,5 %)
c) Ano, řešíme tuhle situaci u našich známých.	15 (10,6 %)
d) Ne osobně, ale od známých o takovém případě vím.	45 (31,9 %)
e) Ne, nesetkal (a).	50 (35,5 %)

Tabulka 14 Odpovědi respondentů

Graf 9 Odpovědi respondentů

Celkem 31 respondentů našeho výzkumu má přímou zkušenost s domácím násilím (celkem 12 obětí a 19 dětí jako svědků), což je 22,0 % ze všech našich respondentů. Dalších 15 respondentů uvedlo, že takovou situaci řeší jejich známí, sousedé či jiní příbuzní. Ze 141 respondentů jich celkem 45 uvedlo, že se sice s domácím násilím nesetkali, ale vědí, že tuhle situaci řeší někdo jiný. Pouhých 50 respondentů z celkového počtu 141 s domácím násilím nemá žádnou zkušenost.

Shrnutí výsledků získaných z dotazníku

Pro shrnutí našich výsledků ještě jednou uvádíme hypotézy našeho druhého, kvantitativního výzkumu:

Hypotéza č. 1: Více než 10 % našich respondentů bylo obětí nebo přímým svědkem domácího násilí.

Hypotéza č. 2: Více než 50% respondentů se nikdy s domácím násilím nesešlo ani z doslechu.

V našem výzkumu jsme zjistili, že se v našem blízkém okolí vyskytuje hned několik případů domácího násilí. Zjistili jsme, že celkem 31 našich respondentů si prožilo domácí násilí na vlastní kůži, z toho 19 respondentů byly dětmi, když se u nich násilí dělo. Počet obětí a svědků je celých 22,0 % z celkového počtu našich respondentů. Naše hypotéza byla tedy nejen potvrzena, ale výsledky byly dokonce dvojnásobné. Zajímavé zjištění i bylo, že pouze 35,5 % respondentů se nikdy s domácím násilím nesešlo a ani nezná žádný případ z okolí. Očekávali jsme, že výsledky u této odpovědi budou mnohem vyšší. Druhá hypotéza tedy byla vyvrácena.

Jelikož známe ve svém okolí pouze čtyři případy domácího násilí, a po realizaci tohoto výzkumu jsme zjistili, že jich je v našem okruhu přátel a známých mnohem více, můžeme tedy potvrdit, že mnoho lidí z nás nemá ani tušení, kolik případů domácího násilí se vyskytuje v jejich okolí. Dotazník jsme vytvořili pouze s jednou otázkou, proto abychom dostali, co nejvíce odpovědí. Během realizace nás napadlo však ještě mnoho dalších otázek např.:

- V jakém vztahu je daná oběť se mnou? Je to někdo známý nebo spolužák nebo dokonce můj blízký přítel?
- Vyhledala někdy oběť odbornou pomoc? Svěřila se s tím někomu?
- Žije s pachatelem dodnes? Byl pachatel potrestán?
- Mělo domácí násilí nějaký vliv na děti? Mají teď v dospělosti nějaké psychické problémy?
- Jaký vztah má k pachateli okolí, které o násilí neví? Jak na ně působí?

4. 4 Shrnutí výsledků výzkumného šetření a jejich interpretace

Při shrnutí výsledků našeho kvalitativního výzkumu, ve dvou příbězích z šesti příběhů probíhalo domácí násilí i na dětech. Zajímavé zjištění bylo, že u žádného našeho případu se domácí násilí nevyskytuje samostatně v jedné formě. Vždy se kombinuje s jednou nebo více formami. U čtyř příběhů z šesti příběhů se nejčastěji jednalo o formu psychického a fyzického domácího násilí anebo o formu psychického a ekonomického domácího násilí. V odborné literatuře se i často dočítáme, že právě kombinace forem psychického a fyzického násilí je nejčastější kombinací domácího násilí. Na každé naší oběti bylo pácháno násilí psychické, ve čtyřech případech bylo pácháno i fyzické nebo ekonomické násilí, v jednom případě i sociální domácí násilí a pouze v jednom případě bylo na oběti pácháno i násilí sexuální. U čtyř příběhů celkem z šesti způsobovalo fázi klidu sliby a omluvy pachatele, že se změní. U příběhu Kateřiny tomu bylo naopak, že žena utekla, a když si to rozmyslela a k partnerovi se vrátila, slíbila mu, že ho ona bude poslouchat. U posledního případu bylo fázi klidu, když se pachatel nenapil. Násilí zapíral, ignoroval anebo si ho nepamatoval.

Ve všech šesti příbězích se nejedná o rodiny s nižším sociálně ekonomickým statutem, a proto můžeme vyvrátit první z mýtů, a potvrdit, že se domácí násilí vyskytuje ve všech sociálních vrstvách bez ohledu na jejich příjmy a finanční situaci. Nezáleží na druhu zaměstnání, ať už je to OSVČ, státní zaměstnanec či nezaměstnaný člověk může se u nich domácí násilí vyskytovat. Všichni jedinci, v jejichž rodině se vyskytuje domácí násilí, nemusí pobírat sociální dávky. Jak se můžeme dočíst i v teoretické části, domácí násilí se vyskytuje ve všech zemích bez ohledu na pohlaví, vzdělání, věk, náboženství, zaměstnání, finanční situaci a národnost.

Sice je z šesti příběhů pět pachatelů dlouhodobě závislých na alkoholu, nicméně abúzus alkoholu jako příčina domácího násilí je pouze u jednoho případu (příběh Patricie). U ostatních třech případů alkohol pouze podporuje jedince v násilném jednání a u jednoho případu je tomu opak, kdy násilí dochází v situacích, kdy se partner nemůže napít nebo ještě není pod vlivem a v podnapilém stavu je klidný, příjemný a dá se s ním vézt normální konverzace (Příběh Magdalény). V jednom případě podporuje domácí násilí žárlivost pachatele a v dalším případě osobnostní předpoklady. Naši pachatelé byli často ve stresu (pět případů z šesti). Jeden dokonce trpěl i psychickým onemocněním a jeden z našich pachatelů přišel o práci. Tím vyvracíme i druhý mýtus a následně podle zkoumaných případů usuzujeme, že alkohol a jiné návykové látky často pouze násilné chování podporují, nicméně nejsou jeho příčinou. Troufáme se také říci, že domácí násilí nemusí mít pouze jednu příčinu.

Může se jednat o souhrn několika událostí/předpokladů, které na sebe navazují a domácí násilí způsobí. Například u příběhu Kateřiny může být příčinou porucha osobnosti, ale i stres, vyvolaný neúspěchem v podnikání. U příběhu Magdalény mohlo být příčinou domácího násilí stres, způsobený z abstinence, který podpořil osobnostní rysy pachatele, a ty pak vyvolaly domácí násilí. U příběhu Natálie vyvolalo domácí násilí stres z narození dítěte, který vyvolal strach z nezaopatření rodiny a tento strach řešil pak abúzem alkoholu a násilím. U příběhu Otýlie způsobilo domácí násilí ztráta zaměstnání, díky které začal pachatel pít a být ve stresu a vztek si vybíjel na manželce.

Když se podíváme, jak dlouho se participantky odhodlávaly od partnera odejít, můžeme říci, že to není jednoduchý krátkodobý proces. Trvá poměrně dlouho a oběti musí překonat mnoho překážek, zejména musí překonat strach a stud, který pociťují. Oběti domácího násilí by si měly promyslet únikový plán v případě nouze či uvažování a následné realizace odchodu. Měly by také vědět, na koho se mohou obrátit, a to nejen na zařízení, ale i na koho z rodinných příslušníků a známých. U třech příběhů z šesti se oběti odhodlávaly celkem pět let. U jednoho příběhu to byly dva roky a u jednoho patnáct let. Pouze u jednoho příběhu z šesti příběhů oběť nikdy o odchodu neuvažovala. V průměru se tedy odhodlávaly celých pět let. Oběti bývají s partnerem poměrně dlouho dobu. U našich participantů to je od 17 do 27 let. Z našich šesti příběhů existuje pouze jeden případ, kdy partnerka pobývá s pachatelem dodnes. V průměru naše participantky vydržely domácí násilí 12,5 let a s partnerem byly ve vztahu v průměru 18,5 let. Domácí násilí u našich případů propuklo v průměru po necelých 6,5 letech. Tímto vyvracíme i třetí mýtus.

4. 5 Závěr praktické části

Pozoruhodné zjištění bylo, že pouze jedna z obětí v našich případech domácí násilí nahlásila na Policii ČR. Proč tomu tak je? Bránil v tom ostatním participantkám strach či stud? Odpověď jsme se dozvěděly pouze od první participantky, které právě stud a strach z nedostatku důkazů bránil v udání trestného činu na Policii ČR. Zajímavé by bylo zjištění, kolik obětí domácího násilí žijících na území ČR tento trestný čin nenahlásí a co je k tomu vedlo? Z výzkumu jsme se také o některých obětech dozvěděli, že již navázaly nový vztah. Napadaly nás přitom myšlenky, zda se nový partner k oběti nechová stejně jako partner předchozí, resp. zda se tam znovu nevyskytuje domácí násilí? Jedné oběti jsme se na to zeptaly a tvrdila, že ne. Na internetu jsme však viděli mnoho článků a dokumentů na téma současní partneři bývalých obětí domácího násilí, a zjistili jsme, že pravda bývá opakem. Stejně jako u prvního případu, mnoho obětí není schopno navázat nový vztah. Co jim v tom brání?

Velice zajímavým tématem ohledně domácího násilí je také postoj populace k tomuto tématu. Zajímavý by byl výzkum, jak vnímá toto téma veřejnost, kolik existuje nepřímých svědků např. sousedů a známých, kteří vědí, že se v nějaké rodině domácí násilí děje a rozhodnou se to ignorovat. Zajímala by nás také osvěta na dané téma. Je veřejnost dostatečně informovaná? Jak moc dobře oběti domácího násilí ví na jaké služby a zařízení se mohou obrátit a jak jejich situaci řešit? Jsou oběti dostatečně informované o tom, že si mají v případě nouze vytvořit únikový plán?

Nedávno jsme na webových stránkách Dětského krizového centra NOMIA viděli krátké video na téma, jaký vliv má domácí násilí na děti. Ve výzkumu se tomuto tématu věnujeme pouze okrajově, jelikož je to velice obsáhlé téma, které ovšem také stojí za pozornost. Napadá nás k tomuto tématu mnoho otázek: Pokud je příčinou domácího násilí abúzus alkoholu, je možné, že poté v budoucnosti děti budou abstinenti anebo budou také tíhnout k alkoholu? Pokud bylo dítě svědkem domácího násilí, jaká je pravděpodobnost, že se stane pachatelem stejně jako jeho otec? Jak závažné mohou mít děti, které byly svědky domácího násilí, v dospělosti psychické a emoční problémy? Budou schopni v budoucnosti navázat vztah a založit rodinu? Pokud jsou to dívky, nenajdou si také partnery, kteří vůči nim budou projevovat násilí?

Závěr

Tato diplomová práce se nazývá domácí násilí z pohledu oběti. V teoretické části jsme se zaměřili na obecné seznámení s touto problematikou, na jeho oběti, prevenci a deskripci výskytu na území České republiky a Olomouckého kraje. Dále zde informujeme o tom, jak by měl pracovník s týranými oběťmi komunikovat a pracovat. Uvádíme zde i příčiny a důsledky partnerského násilí. Na tyto dvě kapitoly navazujeme i v praktické části. Zde rozebíráme domácí násilí z pohledu jejich obětí a svědků. Řešíme zde také délku vztahu, délku domácího násilí, vztahy v rodině, anamnézu pachatele a naplňujeme tím cíle a výzkumné otázky, které jsme si na začátku výzkumu určili.

Když se zamyslíme, kolik lidí v našem okolí má zkušenost s domácím násilím, můžeme říci, že je to poměrně rozšířený sociálně patologický jev, který nelze brát na lehkou váhu. Pokud někoho takového známe, neměli bychom se k němu otáčet zády, ale nabídnout mu pomoc. Počet nahlášených případů v jednotlivých letech přibývá, nicméně stále jich mnoho nebývá nahlášeno. Oběti si to buď nepřipouští anebo situaci nijak neřeší a s partnerem zůstávají. Existují i případy, kdy oběť od agresora odejde, naváže vztah s novým partnerem, který ji zanedlouho také začne týrat. Na lehkou váhu bychom také neměli brát důsledky domácího násilí, které mohou dojít až k samotné sebevraždě. Mnohé oběti již nedokážou navázat nový vztah, nedůvěřují ostatním či trpí nějakým psychickým onemocněním.

Při psaní této diplomové práce nás napadalo mnoho otázek. Mají oběti nějakou naději, že se jejich nepříznivá situace vyřeší? Co mohou udělat pro to, aby se jejich naděje zvětšila? Co pro to můžeme udělat my ostatní? Jsou nápravné programy pro pachatele účinné? Je jich v České republice dostatek? Jaký vliv má domácí násilí na děti? Můžeme domácímu násilí v rámci prevence nějak zabránit anebo ho alespoň redukovat?

Po dokončení našeho výzkumu jsme na tyto otázky dostali odpovědi. Jak naloží oběť s řešením jejich závažné situace je jen a jen na ní. Podle nás je nesmírně důležité, aby se oběť se svým problémem svěřila nějaké své blízké osobě. Oběť potřebuje podporu a naději, že se její situace vyřeší. Svou naději na vyřešení její situace může oběť zvětšit tím, že vyhledá odbornou pomoc, ať už u psychiatra nebo v zařízení pro oběti trestných činů. Oběť by si také měla promyslet únikový plán. V případě, že se oběť svěří blízké osobě, tato osoba by se k ní neměla obracet zády, ale nabídnout jí pomoc a podporu. V tomto případě je nesmírně důležitá osvěta, aby oběti byly co nejlépe informované o tom, na koho se v případě pomoci obrátit. Domácí násilí je trestný čin jako každý jiný, a proto by měl být nahlášen na Policii ČR a pachatel by měl být potrestán. V České republice existuje pouze devět nápravných

programů pro pachatele, což je při srovnání s ostatními zeměmi nesmírně málo. Důsledky domácího násilí nebývají traumatizující pouze pro oběť, ale i pro děti, což je další zajímavou problematikou, která může vést k mnoha diskuzím. Děti totiž často bývají do násilí mezi partnery zapojovány. Domácí násilí může mít vliv na jejich chování, školní úspěšnost či na jejich psychický stav a sociální oblast. Některé děti mohou mít suicidální sklony, mohou trpět depresemi anebo jiným onemocněním např. enurézou. Některé děti mohou svalovat vinu na sebe. Obviňují se, že za otcovo chování může jejich neposlušnost. Mnoho dětí, které jsou svědky otcova násilného chování, se často stávají v budoucnu také pachateli. Tento důsledek vysvětluje teorie sociálního učení A. Bandury. Na naši poslední otázku, a to co pro prevenci domácího násilí můžeme udělat my, nás napadla jednoduchá odpověď - šířit osvětu. Jak lépe se o domácím násilí mohou oběti, svědci a my, široká veřejnost, dozvědět, než pomocí internetu, sociálních sítí, novin a televize? Řešením mohou být také přednášky ve školách a pro veřejnost.

Téma práce bylo zvoleno na základě dlouholetého zájmu o danou problematiku. Cílem této diplomové práce bylo nejen obecné seznámení s touto problematikou, ale i upozornit na velmi těžce řešitelný úkol, který si dala společnost v okamžiku, když se rozhodla začít řešit tento problém ve všech jeho rovinách a potvrdit, že mýty o domácím násilí jsou pouze jenom mýty.

Seznam bibliografických citací

BUZAWA, Eve S., Carl G. BUZAWA a Evan STARK. *Responding to domestic violence: The integration of criminal justice and human service*. 4. vyd. California: SAGE Publications. 2012. 478 s. ISBN 978-1-4129-5640-6.

CIMRMANNOVÁ, Tereza, a kol. *Krize a význam pomáhajících prvního kontaktu: Aplikace v kontextu rodinného násilí*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze, 2013. 197 s. ISBN 978-80-246-2205-7.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Moderní psychologie pro právníky*. 1. vyd. Grada Publishing, a.s., 2008. 160 s. ISBN 978-80-247-2207-8.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila, Petra VITOUŠOVÁ, a kol. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů*. 1. vyd. Grada Publishing, a. s., 2007. 192 s. ISBN 978-80-247-2014-2.

EUROPEAN UNION AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS. *Violence against women: an EU-wide survey*. 2014. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

GIDDENS, Anthony. *Sociologie*. 1. vyd. Praha: Argo, 1999. 595 s. ISBN 80-7203-124-4.

JOHNSON H., N. Ollus a S. Nevala. *Violence against women: an international perspective*. 1. vyd. New York: Springer, 2008. 288 s. ISBN 978-0387732039.

HRONOVÁ Martina. Dopady násilí na zdraví žen. Český svaz žen. *#ZaIstanbul: Domácí násilí a vybraná témata z oblasti genderově podmíněného násilí*. 1. vyd. Český svaz žen. 2016. 34-43 s. ISBN 978-80-87227-04-6.

KREJČÍŘOVÁ Olga, Ivana TREZNEROVÁ. *Sociální služby*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého. 2013. 105 s. ISBN 978-80-244-3692.

MATĚJČEK, Zdeněk a Josef LANGMEIER. *Výpravy za člověkem*. 1. vyd. Praha: Odeon, 1981. 218 s. ISBN 01-070-81.

MARTINKOVÁ, Milada, Vladan SLAVĚTINSKÝ a Jiří VLACH. *Vybrané problémy z oblasti domácího násilí v ČR*. 1. vyd. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci. 2014. 127 s. ISBN 978-80-7338-139-4.

MARVÁNOVÁ-VARGOVÁ, Branislava, Dana POKORNÁ a Marie TOUFAROVÁ. *Partnerské násilí: Oběti partnerského násilí, násilí mezi rodiči očima dětí, pachatelé partnerského násilí*. 1. vyd. Praha: Linde, 2008. 160 s. ISBN 978-80-86131-76-4.

PEŠÁKOVÁ, Kristýna. Domáci násilí páchané na mužích. Český svaz žen. #ZaIstanbul: Domáci násilí a vybraná témata z oblasti genderově podmíněného násilí. 1. vyd. Český svaz žen. 2016. 71-76 s. ISBN 978-80-87227-04-6.

PIKÁLKOVÁ S., Z. Podaná a J. Buriánek. Násilí na mužích: sonda do zákoutí partnerských vztahů. 1. vyd. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2014. 110 s. ISBN 978-80-7308-545-2.

ŠEVČÍK, Drahomír, Naděžda ŠPATENKOVÁ, a kol. Domáci násilí. 1. vyd. Praha: Portál, 2011. 192 s. ISBN 978 - 80 - 7367 - 690 -2.

ZAPLETAL Josef, a kol. Kriminologie: Díl I. Obecná část. 2. upr. vyd. Praha: Policejní akademie ČR, 1995. ISBN: 80-85981-15-7.

Přednášky:

DUBEC, Ivan, Petra ANDRŠOVÁ, Ladislav TOMÁŠEK a Miroslav BUBENÍK. Cesta proti násilí ... násilí je možné zastavit. [Otevřená beseda]. 5. 11. 2019 v 16:00-18:00. Rychnov nad Kněžnou: Pelcovo divadlo.

ŠTĚPÁNOVÁ, Silvie. Problematika sexuálního násilí: setkání studentů a pracovníků z neziskové organizace Persefona z. s. [Přednáška] 28. 3. 2017 v 13:15-14:45. Olomouc: Právnická fakulta.

Časopisy:

BAJER, Pavel. Pachatelé nejčastěji kombinují psychické a fyzické násilí. [online]. Sociální práce: Časopis pro teorii, praxi a vzdělávání v sociální práci. Asociace vzdělavatelů v sociální práci. Brno: Asociace vzdělavatelů v sociální práci, 2/2006. strana 5 - 7. ISSN: 1213-6204. Dostupné z: <<http://www.socialniprace.cz/index.php?sekce=2>>.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. Domáci násilí v 21. století. Právo a rodina. 2019, **21**(7-8/2019), 11-19. ISSN 1212-866X.

KISSOVÁ, Blanka, Romana LUKÁŠOVÁ a Daniel TOPINKA. Institucionální pomoc v oblasti domácího násilí z perspektivy obětí domácího násilí v partnerském vztahu. Sociální práce. Brno: Asociace vzdělavatelů v sociální práci, 2018, **18**(2/2018), str. 72-84. ISSN 1213-6204.

NÁCHODSKÝ, Zdeněk. Devět zásad vlastního bezpečí. *Zpravodaj Bílého kruhu bezpečí*. 2019, **28**(1/2019), 16-18. ISSN 1213-8282.

ŠULOVÁ, Lenka a H. DESMET. Zprávy: Kongres AIFREF v Praze na téma: "Kvalita života dnešního dítěte". *Československá psychologie: Časopis pro psychologickou teorii a praxi*. Praha: Psychologický ústav AV ČR, 2018, **62**(1), s. 92-96. ISSN 1804-6436.

VITOUŠOVÁ Petra a Vladimír VEDRA. Domácí násilí: Informace a praktické rady pro ohrožené osoby. Bílý kruh bezpečí z.s. Praha: MJF, 2018. 14 s. ISBN 978-80-86284-82-8.

Elektronické knihy a články:

FINNEY, Andrea. Alcohol and Intimate Partner Violence: Key Findings From the Research. *Home office: building a safe, just and tolerant society*. Londýn: Great Britain Home Office Research Development and Statistics Directorate Information and Publications Group, 2004, (216), 6. ISSN 1473-8406. Dostupné z:
https://www.researchgate.net/publication/242474742_Alcohol_and_intimate_partner_violence_key_findings_from_the_research.

HERDOVÁ, Tereza, Lucie JARKOVSKÁ, Kristýna PEŠÁKOVÁ a Zdeněk TRÁVNÍČEK. *Analýza postojů původců a původkyň domácího násilí a práce s nimi: V rámci projektu „Domácí násilí a genderově podmíněné násilí / Uplatňování hlediska rovných příležitostí žen a mužů a podpora sladování pracovního a soukromého života“* [online]. Oddělení rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR, 2016 [cit. 2019-04-21]. Dostupné z:
https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/postoje_puvodcu_FINAL_rev.pdf

INNOCENTI RESEARCH CENTRE, UNITED NATIONS CHILDREN'S FUND. *Domestic violence against Women and Girls*. Innocenti Digest, Vol. 6. 2000. 22 s. [cit. 2019-09-17]. Dostupné z: <https://childhub.org/fr/child-protection-online-library/united-nations-childrens-fund-unicef-innocenti-research-centre-2000>

SARKAR, Madhutandra. *A Study on Domestic Violence Against Adult and Adolescent Females in a Rural Area of West Bengal*[online]. PMC. International journal of community medicine. Duben 2010 [cit. 2019-04-21]. DOI: 10.4103/0970-0218.66881. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2940193/>.

Internetové zdroje

Avon proti domácímu násilí. *Mýty vs. fakta*. Konat proti násilí na ženách, Aspekt a Pro Familia, 2000 [online]. 2000 [cit. 2019-12-06]. Dostupné z: <http://www.avonprotidomacimunasili.cz/o-domacim-nasili/myty-vs-fakta/>

Bílý kruh bezpečí. *Statistiky*. [online]. 2009 [cit. 2019-09-25]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/o-nas/zakladni-udaje-o-organizaci/statistiky/>.

HECHTOVÁ, Alena. *Šance dětem: Domácí násilí může mít na dítě horší vliv, než válečný konflikt*. [online]. 29. 6. 2016, akt. 2. 12. 2019 [cit. 2020-01-30]. Dostupné z: <https://www.sancedetem.cz/srv/www/content/pub/cs/clanky/-domaci-nasili-muze-mit-na-dite-horsi-vliv-nez-valecny-konflikt-180.html>

KADERÁVKOVÁ, Alena. *Terapie: Domácí násilí v ČR: lékaři poprvé získali manuál*. [online]. 30.10.2017. [cit. 2020-01-30]. Dostupné z: <http://terapie.digital/nazory/tema/domaci-nasili-v-cr-lekari-poprve-ziskali-manual.html?authToken=null#>

NADACE VODAFONE. *Obětem domácího násilí pomůže mobilní aplikace*. [online]. 11.3.2019. [cit. 2020-01-30]. Dostupné z: <https://www.nadacevodafone.cz/novinky/obetem-domaciho-nasili-pomuze-mobilni-aplikace.html>.

NOMIA Hradec Králové. *Udalosti*. [online]. ©2019. [cit. 2019-10-29]. Dostupné z: <https://nomiahk.cz/udalosti/novinky/>.

Persefona. *Domácí násilí: Mýty a realita*. [online]. ©2015. [cit. 2019-12-04]. Dostupné z: <https://www.persefona.cz/myty-a-realita-domaci-nasili>.

Prevence domácího násilí. *Informace o počtu policejních vykázaní násilných osob v ČR za rok 2018*. [online]. 10.1.2019. [cit. 2019-09-17]. Dostupné z [<http://www.domacinasili.cz/statistiky/>](http://www.domacinasili.cz/statistiky/).

Prevence domácího násilí. *Informace o počtu policejních vykázaní násilných osob v ČR za červenec 2019*. [online]. 13.8.2019. [cit. 2019-09-25]. Dostupné z <<http://www.domacinasili.cz/statistiky/>>.

Registr poskytovatelů sociálních služeb. *Vyhledávání* [online]. ©2007. [cit. 2019-03-14]. Dostupné z <<http://iregistr.mpsv.cz>>.

STEM pro Bílý kruh bezpečí a Philip Morris ČR. Domácí násilí II.: Shrnutí základních výsledků reprezentativního výzkumu pro občanské sdružení Bílý kruh bezpečí a Philip Morris ČR a.s. *Stem* [online]. Praha: Ústav empirických výzkumů, z.ú., červenec 2006 [cit. 2019-04-21]. Dostupné z: <https://www.stem.cz/domaci-nasili-ii-udaje-z-vyzkumu>.

Legislativní normy

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. [online]. 2008. [cit. 2017-10-21] Dostupné z <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>>.

Seznam tabulek

Tabulka 1 Výskyt partnerského násilí ve vybraných zemích	28
Tabulka 2 Počet vykázaní za období leden 2019 až červenec 2019	29
Tabulka 3 Počet vykázaní za období leden 2007 až prosinec 2018	29
Tabulka 4 Příběh Kateřiny	41
Tabulka 5 Příběh Lindy	44
Tabulka 6 Příběh Magdalény	47
Tabulka 7 Příběh Natálie	50
Tabulka 8 Příběh Otýlie	53
Tabulka 9 Příběh Patricie	55
Tabulka 10 Obecné informace	56
Tabulka 11 Finanční situace rodiny	57
Tabulka 12 Příčiny	58
Tabulka 13 Důsledky	59
Tabulka 14 Odpovědi respondentů	62

Seznam grafů a sociogramů

Graf 1 Počet participantů jako obětí a svědků domácího násilí	32
Graf 2 Bydliště participantů	32
Graf 3 Druh domácího násilí u participantů	33
Graf 4 Délka domácího násilí	33
Graf 5 Společné děti obětí a pachatele	34
Graf 6 Nejvyšší ukončené vzdělání participantek a pachatelů	34
Graf 7 Průměrná mzda partnerů v průběhu domácího násilí.....	35
Graf 8 Zaměstnání obětí a pachatelů	35
Graf 9 Odpovědi respondentů.....	62
Sociogram 1 Model rodinných vztahů u Kateřiny.....	39
Sociogram 2 Model rodinných vztahů u Lindy	43
Sociogram 3 Model rodinných vztahů u Magdalény.....	46
Sociogram 4 Model rodinných vztahů u Natálie	48
Sociogram 5 Model rodinných vztahů u Otýlie.....	51
Sociogram 6 Model rodinných vztahů u Patricie	54

Seznam použitých symbolů a zkratek

BKB - Bílý kruh bezpečí

FRA - Agentura Evropské unie pro základní práva

MPSV - Ministerstvo práce a sociálních věcí

OSPOD - Orgán sociálně právní ochrany dětí

OSVČ - Osoba výdělečně činná

Policie ČR - Policie České republiky

Seznam příloh

Příloha č. 1 - Počet vykázaní Policií dle krajů

Příloha č. 2 - Přehled osobních konzultací v poradnách BKB

Příloha č. 3 - Počet vykázaní Policií dle krajů za červenec 2019

Příloha č. 4 - Cesta proti násilí - pozvánka

Příloha č. 5 - Otázky pro rozhovor

Příloha č. 1 - Počet vykázaní Policií dle krajů

PŘEHLED POČTU VYKÁZÁNÍ POLICIÍ ČR DLE KRAJŮ

KRAJ	Zpracoval Bílý kruh bezpečí ve spolupráci s APIC ČR - 10. 1. 2019												2018	celkem v jednotlivých letech											celkem	
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017		2007-17
Jihočeský	5	4	1	1	4	5	5	5	1	4	6	6	47	50	37	35	84	72	84	63	56	54	53	57	625	
Jihomoravský	5	12	5	12	7	6	12	13	11	9	9	11	112	82	72	82	87	118	150	128	118	124	117	106	1184	
Karlovarský	7	2	5	10	6	3	8	5	10	2	7	5	70	32	46	49	79	137	111	97	114	93	89	82	929	
Královéhradecký	7	4	6	8	5	5	8	2	6	6	7	9	73	34	22	16	44	45	52	41	35	32	57	113	491	
Liberecký	5	9	7	13	6	8	3	5	5	5	4	6	76	30	36	68	62	82	104	113	100	79	80	80	834	
Moravskoslezský	9	5	12	10	15	16	12	9	10	8	9	12	127	213	110	111	108	135	97	107	124	112	122	115	1354	
Olomoucký	5	8	9	4	8	9	3	10	2	5	4	8	75	44	35	43	61	112	100	94	87	109	95	93	873	
Pardubický	3	5	2	6	7	3	4	3	7	6	7	2	55	61	39	44	73	92	104	83	80	69	77	60	782	
Píseňský	2	4	3	3	5	2	2	2	3	1	2	2	31	16	22	14	27	23	30	39	42	31	26	31	301	
Hlavní město Praha	15	8	17	9	23	12	12	16	24	19	9	22	186	59	34	48	104	123	138	155	213	192	206	200	1472	
Středočeský	11	6	8	8	19	7	11	9	4	9	10	15	117	79	67	59	64	121	106	111	119	104	103	103	1036	
Ústecký	16	13	23	15	21	19	11	14	17	18	16	14	197	81	87	134	133	202	204	156	137	163	181	204	1682	
Vysočina	11	6	7	3	5	3	3	4	4	7	7	4	64	32	26	39	51	42	43	73	74	77	55	47	559	
Zlínský	10	2	3	3	3	6	4	9	3	3	2	5	53	49	46	36	81	126	102	101	83	67	55	57	803	
CELKEM VYKÁZÁNÍ	111	88	108	105	134	104	98	106	107	102	99	121	1283	862	679	778	1058	1430	1405	1361	1382	1306	1316	1348	12925	
z toho opakovaná	13	18	17	13	21	11	15	16	20	14	13	19														
tj. v %	12%	20%	16%	12%	16%	11%	15%	15%	19%	14%	13%	16%														

Od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2018 celkem: 14 208

(Prevence domácího násilí, 10. 1. 2019)

Příloha č. 2 - Přehled osobních konzultací v poradnách BKB

Přehled osobních konzultací v poradnách Bílého kruhu bezpečí 1. pololetí 2019

Údaje o uživatelských službách	Praha	Centrála	Brno	Ceské Budějovice	Jihlava	Liberec	Olomouc	Ostrava	Pardubice	Plzeň	ČR
žena	203	42	176	74	105	83	54	90	66	50	943
muž	25	3	37	18	34	10	8	11	35	5	186
pár	2	0	4	1	0	3	0	4	3	4	21

Informace o BKB uživatel služby získal	Praha	Centrála	Brno	Ceské Budějovice	Jihlava	Liberec	Olomouc	Ostrava	Pardubice	Plzeň	ČR
tisíkoviny BKB	4	0	5	1	24	0	2	3	0	0	39
známí	43	9	27	18	45	12	9	10	26	10	209
sdělovací prostředky	8	2	7	3	3	0	1	5	2	1	32
úřad	4	0	3	0	7	9	3	5	7	4	42
policie	34	29	44	34	33	17	19	29	14	15	268
odjinud	66	0	76	9	26	26	21	10	25	15	274
neuvečeno	0	0	0	3	0	0	0	0	9	0	12
Linka pomoci obětem	2	2	11	0	0	1	0	0	1	0	17
internet	68	3	39	25	1	31	7	21	20	14	229

Příchod do poradny	Praha	Centrála	Brno	Ceské Budějovice	Jihlava	Liberec	Olomouc	Ostrava	Pardubice	Plzeň	ČR
před spácháním TČ	5	0	3	1	0	2	0	0	1	0	12
do 14 dnů po spáchání TČ	50	17	33	9	11	18	17	18	6	10	189
ve stadiu vyšetřování TČ (po 14 dnech od TČ)	29	24	69	44	85	14	30	35	35	20	385
ve stadiu soudního projednávání věci	6	0	17	3	18	3	2	21	0	5	75
po vynesení rozsudku s delším čas. odstupem od spáchání TČ	3	0	5	0	6	2	1	3	3	9	32
jiné vyjádření	28	4	12	13	14	20	4	8	19	1	123
jiné vyjádření	109	0	78	23	5	37	8	20	40	14	334

Domácí násilí	Praha	Centrála	Brno	Ceské Budějovice	Jihlava	Liberec	Olomouc	Ostrava	Pardubice	Plzeň	ČR
Ano	47	1	67	19	36	23	15	41	9	11	269
Ne	175	43	137	70	103	73	46	63	93	38	841
nejisté	8	1	13	4	0	0	1	1	2	10	40

(Bílý kruh bezpečí, 2009)

Příloha č. 3 - Počet vykázaní Policií dle krajů za červenec 2019

KRAJ	Zpracoval Bílý kruh bezpečí - 13. 8. 2019 zdroj dat: Asociace pracovníků intervenčních center ČR												celkem v jednotlivých letech												celkem		
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2007-18		
														2019													
Jihočeský	3	5	2	5	4	5	4						28	50	37	35	84	72	64	63	56	54	53	57	47	672	
Jihomoravský	5	7	6	11	14	12	6						61	82	72	82	87	118	150	128	118	124	117	106	112	1296	
Karlovarský	4	3	5	6	0	6	8						32	32	46	49	79	137	111	97	114	93	89	82	70	999	
Královéhradecký	11	10	8	10	8	3	7						57	34	22	16	44	45	52	41	35	32	57	113	73	564	
Liberecký	4	7	3	8	6	5	9						42	30	36	68	62	82	104	113	100	79	80	80	76	910	
Moravskoslezský	10	11	13	10	4	7	13						68	213	110	111	108	135	97	107	124	112	122	115	127	1481	
Olomoucký	2	13	8	5	11	5	8						52	44	35	43	61	112	100	94	87	109	95	93	75	948	
Pardubický	4	2	3	3	6	3	7						28	61	39	44	73	92	104	83	80	69	77	60	55	837	
Píseňský	1	0	2	2	4	5	1						15	16	22	14	27	23	30	39	42	31	26	31	31	332	
Hlavní město Praha	15	16	19	16	14	15	11						106	59	34	48	104	123	138	155	213	192	206	200	186	1658	
Středočeský	11	14	4	14	13	6	9						71	79	67	59	64	121	106	111	119	104	103	103	117	1153	
Ústecký	10	20	11	17	16	13	10						97	81	87	134	133	202	204	156	137	163	181	204	197	1879	
Vysočina	7	4	5	7	7	8	4						42	32	26	39	51	42	43	73	74	77	55	47	64	623	
Zlínský	4	4	3	3	5	3	3						25	49	46	36	81	126	102	101	83	67	55	57	53	856	
CELKEM VYKÁZÁNÍ	91	116	82	117	112	96	100	0	0	0	0	0	724	862	679	778	1058	1430	1405	1361	1382	1306	1316	1348	1283	14208	
z toho opakovaná	7	9	14	13	17	11	14																				
tj. v %	8%	8%	15%	11%	15%	11%	14%																				

Tyto údaje nejsou k 13.8.2019 k dispozici. Budou doplněny po jejich získání.

Od 1. 1. 2007 do 31. 7. 2019 celkem: 14 932

(Prevence domácího násilí, 13. 8. 2019)

Příloha č. 4 Cesta proti násilí - pozvánka

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost.

Cesta proti násilí ... ... násilí je možné zastavit

5. listopadu 2019 v 16.00 hod v Pelclově divadle
v Rychnově nad Kněžnou

Otevřená beseda zaměřená na představení různých podob domácího násilí, jak je rozpoznat a jak je řešit a zabránit jim.

Na toto téma budou diskutovat: Mgr. Miroslav Bubeník, B.Th. – ředitel NOMIA, z.ú.,
vedoucí psychotherapeutického týmu Poradny pro oběti násilí a Dětského krizového centra,
Mgr. Ladislav Tomášek – vedoucí Bílého kruhu bezpečí, Bc. Ivan Dubec – vedoucí oddělení prevence
kriminality, strážník, Mgr. Petra Andršová – advokátka

Akci moderuje: Honza Dušek **Úvodní slovo:** Bc. Martina Vrbová

Součástí akce bude promítání metodického filmu ZUŘIVEC. Norský animovaný film Zuřivec je natočený podle skutečných událostí. Jsou v něm popsány reálné příběhy lidí, kteří si prošli peklem. O domácím násilí je nutné mluvit neustále, což se ale příliš neděje. Zuřivec přináší jasné poselství pro všechny, kteří obdobnou situaci zažili, tj. že v tom nejste sami, není to vaše vina a můžete se svěřit někomu, komu důvěřujete, neboť násilí je možné zastavit.

Akce je určena: Pedagogům, výchovným poradcům, úředníkům, sociálním pracovníkům, psychologům, příp. policistům, soudcům, státním zástupcům, lékařům, pastoračním pracovníkům, žurnalistům, i široké veřejnosti. **Akce je ZDARMA.**

Pro více informací: Mgr. Iveta Tomšová, iveta.tomsova@nomiahk.cz, tel. 734 592 747
PharmDr. Ilona Mikušová, ilona@sdruzenisplav.cz, tel. 777 813 837

**Víte, co obvykle udělá oběť domácího násilí? NIC.
Domácí násilí se může týkat každého z nás.**

NOMIA

Beseda je součástí projektu „Spolu-pracujeme, spolu se SPLAVem“ – CZ.03.2.65/0.0/0.0/16_047/0007511

(NOMIA Hradec Králové, 2019)

Příloha č. 5 - Otázky pro rozhovor

Otázky pro oběti

1. Na úvod bych se Vás chtěla zeptat, bydlíte ve městě nebo na vesnici?
2. Vy sama jste byla svědkem nebo obětí?
3. V současné době bydlíte stále s partnerem?
4. Jak dlouho jste byli partneři?
5. Před jak dlouhou dobou jste od něj odešla?
6. Máte spolu s bývalým partnerem nějaké děti?
7. Jaké jsou vztahy v rodině?
8. Jakým způsobem trávíte svůj volný čas? Trávíte ho někdy společně s rodinou?
POKUD ANO: Jak často ho spolu trávíte a jakým způsobem?
9. Jaký je Váš zdroj příjmů? Pracujete vy a ostatní členové rodiny?
10. A co Váš partner/bývalý partner je někde zaměstnaný?
11. Pobíráte vy a váš bývalý manžel nějaké dávky jako je např. příspěvek na bydlení, na dítě?
12. Máme několik druhů domácího násilí: fyzické, ekonomické, sociální, psychické a sexuální. O jaký druh domácího násilí se jednalo právě u Vás?
13. Po jak dlouhé době domácí násilí začalo?
14. Dokážete spočítat, jak dlouho tedy násilí trvalo?
15. Trvalo po celou tu dobu nebo tam byly nějaké fáze klidu, kdy jste se např. usmířili?
POKUD ANO: Jak probíhalo usmíření?
16. Dokážete mi jen tak okrajově říci, jak domácí násilí probíhalo?
17. Postupně zhoršovalo nebo zlepšovalo?
18. Pochází Váš bývalý partner z úplné nebo rozvrácené rodiny?
19. Nezmínil se někdy o tom, že byl v dětství týrán nebo také svědkem domácího násilí?
20. Byl Váš partner často ve stresu?
21. Nepamatujete si náhodou, zda ještě před samotným prvním incidentem nepřišel Váš partner o práci?
22. Nevšimla jste si někdy, jak se choval, když jste např. mluvila s jiným mužem? Byl hodně žárlivý?
23. Užíval Váš bývalý manžel během Vašeho vztahu často návykové látky? Alkohol nebo jiné drogy?
24. Trpí Váš bývalý manžel nějakým onemocněním?

25. Vzpomínáte si, co vyvolalo 1. incident?
26. Souvisel začátek domácího násilí s nějakou významnou událostí?
27. Jak dlouho jste přemýšlela o odchodu, než jste to doopravdy udělala?
28. Co Vás k němu motivovalo?
29. Bránilo Vám něco v rozhodování?
30. Mnoho obětí, které chtějí od partnera odejít, se obrátí buď na Policii, telefonickou krizovou pomoc nebo přímo na nějaké zařízení, organizaci. Obrátila jste se také na nějaké zařízení?
31. Svěřila jste se nějaké blízké osobě se svými problémy?
POKUD ANO: Jak tato osoba reagovala? Pomohla jí tuto situaci vyřešit?
32. Co Vaše děti? Jsou se svým otcem stále v kontaktu?
33. Byl Váš muž za domácí násilí potrestán?

Otázky pro svědky:

Jelikož se u obou svědků jednalo o týrání ze strany manžela/otce, oslovujeme pachatele otcem a oběť matkou.

1. Na úvod bych se Vás chtěla zeptat, bydlíte ve městě nebo na vesnici?
2. Vy sama jste byla svědkem nebo obětí?
3. V současné době bydlíte stále se svými rodiči?
4. Máte nějaké sourozence?
5. Jak dlouho byli/jsou Vaši rodiče manželé?
6. Jaké jsou vztahy v rodině?
7. Jakým způsobem trávíte svůj volný čas? Trávíte ho někdy společně s rodinou?
POKUD ANO: Jak často ho spolu trávíte a jakým způsobem?
8. Jaký je Váš zdroj příjmů? Pracujete vy a ostatní členové rodiny?
9. A co Váš otec je někde zaměstnaný?
10. Pobírají rodiče nějaké dávky jako je např. příspěvek na bydlení, na dítě?
11. Máme několik druhů domácího násilí: fyzické, ekonomické, sociální, psychické a sexuální. O jaký druh domácího násilí se jednalo právě u Vás? Mohou se i kombinovat.
12. Jak dlouho rodiče byli spolu, než domácí násilí začalo?
13. Dokážete spočítat, jak dlouho násilí trvalo?
14. Trvalo po celou tu dobu nebo tam byly nějaké fáze klidu, kdy se např. rodiče usmířili nebo se jí otec omluvil?

15. Dokážete mi říci, jak domácí násilí probíhalo?
16. Zhoršovalo se to postupně nebo zlepšovalo?
17. Pochází Váš otec z úplné nebo rozvrácené rodiny?
18. Nezmínili se rodiče někdy o tom, že byl otec v dětství týrán nebo také svědkem domácího násilí?
19. Byl Váš otec často ve stresu?
20. Nevíte náhodou, zda ještě před samotným prvním incidentem nepřišel Váš otec o práci?
21. Nezmínila se někdy máma nebo nevšimla jste si někdy, jak se otec choval, když máma např. mluvila s jiným mužem? Byl hodně žárlivý?
22. Všimla jste si někdy, jestli Váš otec často užíval návykové látky?
23. Nejistila jste někdy, zda Váš otec trpí nějakým onemocněním?
24. Vzpomínáte si, co vyvolalo 1. incident? Co podle Vás bylo za tím?
25. Souvisel začátek domácího násilí s nějakou významnou událostí?
26. Přemýšlela Vaše máma někdy, že od partnera odejde?
POKUD ANO: Jak dlouho o tom přemýšlela?
27. Bránilo jí něco v rozhodování?
28. Odhodlala se nakonec nebo žije s partnerem dodnes?
POKUD ANO: Co jí motivovalo k odchodu?
POKUD ANO: Co vy? Jste se svým otcem v kontaktu?
29. Mnoho obětí, které chtějí od partnera odejít, se obrátí buď na Policii, telefonickou krizovou pomoc nebo přímo na nějaké zařízení, organizaci. Obrátila se Vaše matka také na nějaké zařízení?
30. Nevíte náhodou, jestli se svěřila nějaké blízké osobě se svými problémy?
POKUD ANO: Jak tato osoba reagovala? Pomohla jí tuto situaci vyřešit?

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Klára-Klaudie Bezděková
Katedra nebo ústav:	Ústav speciálněpedagogických studií
Vedoucí práce:	Mgr. Miluše Hutýrová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2020

Název práce:	Domácího násilí z pohledu oběti
Název v angličtině:	Domestic violence from the point of view from a victim
Anotace práce:	Diplomová práce se zabývá obecným pojetím domácího násilí, jeho výskytem a prevencí v ČR a Olomouckém kraji. Dále se zabývá oběťmi domácího násilí a jeho svědky, příčinami, mýty a důsledky.
Klíčová slova:	Domácí násilí, oběti, příčiny, mýty
Anotace v angličtině:	The thesis deals with the general concept of domestic violence, its occurrence and prevention in Czech Republic and Olomouc region. It also deals with victims of domestic violence and its witnesses, causes, myths and consequences.
Klíčová slova v angličtině:	Domestic violence, victims, causes, myths
Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1 - Počet vykázaní Policií dle krajů Příloha č. 2 - Přehled osobních konzultací v poradnách BKB Příloha č. 3 - Počet vykázaní Policií dle krajů za červenec 2019 Příloha č. 4 - Cesta proti násilí - pozvánka Příloha č. 5 - Otázky pro rozhovor
Rozsah práce:	77 s.
Jazyk práce:	Český jazyk